

HRVATSKI glasnik

Godina XV., broj 52.

29. prosinca 2005.

cijena 80 Ft

Foto: Tímea Horvat

„Ususret Novoj godini”

IZ SADRŽAJA:

„Događaji tjedna” str. 2. – Skupština HDS-a – gust dnevni red str. 3. – Skupština Matice hrvatske Pečuh str. 4. – Morali bi začeti jur zaistinu živiti prez granic! str. 5. – Prisjećanje na Petreša i Matoša u Kačmaru str. 6. – „Pričaj mi priču” – pričanke u HOŠIG-u str. 7. – Hrvatski božićni koncert str. 8. – Bunjevačke dječje dramske igre – betlemari i kolivčica str. 9., 12. – Premijera filma Vino na Poljanci u Koljnofu str. 13. Izložba str. 14. – Bio sam u Parlamentu str. 15. – Heroj i hijene str. 16. – Tjedan hrvatskog jezika u Lukovišću str. 17. – Gradišćanci na zagrebačkom mjuziklu Aida str. 18. – Dobitnici novčanih sredstava na natječaju HDS-a za sufinanciranje djelatnosti mjesnih samouprava str. 19.

Komentar

Vjerodostojnost

Vjerujem kako je onaj novinar koji je bio u Bizonji deset puta, vjerodostojniji od onoga koji nije nikad bio tamo, i onog pojedinca, onoga Hrvata koji ne zna gotovo ništa o Bizonji jer ga to nimalo ne zanima, pa neće u našem tjedniku ni pročitati napis naše novinarke, nego će samo podcjenjivački reći: vaš tjednik ne vrijedi ništa, naravno pri tome nemajući ni pojava o društvenom, političkom i inom trenutku hrvatske zajednice, jer nas ne čita ili nas čita pa mu se nije svidjela baš ona rečenica ili onaj atribut koji smo upotrijebili u svom napisu, ili ga, ne daj bože, ljudskom greškom izostavili, jer smo mu time oduzeli volju za rad i on je odlučio prekinuti sve veze s nama. Posljednjih tjedana prirodno posla sudjelovala sam nizu manifestacija, sastanaka i inih događanja, ali mi je nekoliko njih zbog onih malih neobično važnih iskrica ostalo duboko zarezano u pamćenje. Je li voditelj ili predsjednik, zastupnik, recimo, HDS-a ili mjesnih hrvatskih samouprava treba pokazati primjer upisavši svoje dijete u hrvatsku školu, naučiti ga i s njime govoriti na hrvatskom jeziku? Je li normalna stvar da nastavnik jedne od tri dvojezične škole bude pretplatnik našega tjednika i da se njime koristi na satu hrvatskoga jezika, da zajedno s djecom sudjeluje u akciji pod imenom Čitajte i širite Hrvatski glasnik? Kad istupa pred javnošću, koliko mu hrabrosti treba i s koliko se dilema sreće kada tako hrabro stremi naprijed, a nije učinio ni najmanji korak u svojoj vlastitoj obitelji, u samome sebi da bi pokazao primjer. Jedan hrvatski intelektualac ovih je dana napisao pismo zastupnicima HDS-a. Bio je netaktičan, pomalo i grub u svom istupu, možda i neobaviješten, ali ja vjerujem da to nije bilo namjerno, već je napisano u žaru njegove ličnosti. U kritikama na njega zaboravilo se na mnogo štošta. U kuloarima se pričalo o pismu, naime, svi mi o svemu znamo sve ako nas o tome i ne obavijesti naš „plašljivi“ medijski prostor. Zanimljivo je što se podrugljivo govorilo o potpisu kojim je on potpisao svoje pismo, Otac petero malih Hrvata. Neki su pri tome kazali da su i oni očevi i majke. Samo što za razliku od njega oni nisu svoju djecu naučili niti govoriti, niti svirati, niti živjeti, niti sudjelovati u životu hrvatske zajednice. Mi novinari nećemo moći njihovu sliku staviti u naš tjednik jer oni nisu učenici naših škola, polaznici naših tabora, sudionici hrvatskih natjecanja, ni članovi KUD-ova, niti glume u našem kazalištu, niti gledaju kazališne predstave na hrvatskom jeziku, ne dolaze na književne tribine, ne studiraju u Hrvatskoj, ne pišu nam pisma, ne dolaze na koncerte, nisu pretplatnici našega tjednika, ne znaju tko je Ante Gotovina ni Stjepan Mesić, tek katkad zaigraju nogomet i odu na izlet s nama, a neki od njih pri tome obnašaju dužnosti i drže pozicije, glasaju o pitanjima od vitalnog interesa i njihov se glas daleko čuje jer oni misle i vjeruju da su vjerodostojni.

(bpb)

„Događaji tjedna”

Tjedan koji je iza nas obilježili su Badnjak i Božić. Dva blagdana kršćanskoga svijeta koji su u globaliziranome društvu našega planeta postali univerzalnim, danima u kojima se svi zaustavljamo na trenutak, zastajemo pokraj bogatoga božićnog stola i okupljamo se oko obitelji. U žurbi u kojoj često nemamo vremena, naravno svojom krivnjom, jer mi smo gospodari svoga vremena, zaboravljamo na mnoge vrijednosti koje preispitujemo upravo ovih dana kada se na Badnjak isprazne naše ulice, kada jedva možemo vidjeti automobile i čovjeka na njima te kada se mi sami zagledamo duboko u sebe. Vjerojatno je tako bilo i u tjednu kada smo čekali ovogodišnji Božić i kada se već polako pripremamo za doček nove, 2006. godine. Šest godina u trećem tisućljeću. Prilika je to da se zapitamo što je u tim godinama ostvarila naša mala zajednica, koji su to rezultati na koje možemo biti ponosni, ali i da razmislimo o našim propustima, kratkovidnosti te da se zapitamo što je ono što ja kao pojedinac ili mi kao zajednica trebamo učiniti, recimo, u godini koja je pred nama, jer svaki dan u kotaču vremena, koji je prošao, ne može se više povratiti, ma koliko mi to željeli. Jedno malo selo prije pet godina, točnije skupina zanesenjaka i zaljubljenika hrvatske pjesme, plesa i običaja, sudski

je registriralo svoj KUD koji 28. prosinca rođendanskom tortom i prigodnim programom slavi svoju obljetnicu. Za nekoga je to veoma sporedan događaj, ali za njih to je to proteklo vrijeme u kojem su uložili golem trud i snagu kako bi u selu s 400 stanovnika, od čega je njih dvjestotinjak starije od 60 godina, ostvarili društvo u kojem pleše četrdesetak plesača. Svaka im čast. Treba u idućim godinama koraknuti dalje i napredovati na polju očuvanja i svakodnevnoga korištenja materinskog jezika unutar te male zajednice. Tako ja kao „objektivni” promatrač vidim njih u tjednu koji je iza njih i ne samo njih nego i cijelu zajednicu Hrvata u Madarskoj koja ne može biti vjerodostojna bez materinskog jezika. Jer kaže jedan istaknuti hrvatski intelektualac ovih dana u jednom našem izdanju „... jezik je signal stupnja svijesti jedne zajednice pa tako i hrvatske zajednice. Ako se zajednica artikulira kao zajednica, onda će ona nastojati sebe artikulirati, i to u prvom redu kroz jezik, i tako se integrirati, ali i sačuvati svoju autonomiju. Ako se ne možemo nametnuti kao zajednica sredini u kojoj živimo s ljudima koji mogu artikulirati interese te zajednice, onda nemamo budućnosti ni mi ni hrvatski jezik”.

Branka Pavić Blažetin

Sudionici usavršavanja iz hrvatskog narodopisa koji su u sklopu Skupštine HDS-a 17. prosinca u Pečuhu primili uvjerenja o sudjelovanju na državno akreditiranom usavršavanju koje je organizirala Hrvatska državna samouprava. Voditeljica je usavršavanja već niz godina Anica Torjanac

Aktualno

Skupština HDS-a – gust dnevni red

U Pečuhu je 17. prosinca održana redovita godišnja skupština HDS-a kojoj su nazočili pomoćnik ministra iz Ministarstva obrazovanja znanosti i športa *Martin Oršović*, generalni konzul Republike Hrvatske *Ivan Bandić*, konzul savjetnik veleposlanstva Republike Hrvatske iz Budimpešte *Melinda Adam*. *Martin Oršović* pozdravio je članove Skupštine te između ostalog kazao: cilj nam je pomoći hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, temeljnim ciljem zadržati sve postignute rezultate i unaprijediti postojeće stanje. Nazočnima se obratio i generalni konzul *Ivan Bandić* koji je naglasio potrebu rješavanja stanja i potreba Hrvatske škole u Pečuhu, Hrvatskoga kazališta i santovačke Hrvatske škole.

Prihvaćen je prijedlog dnevnog reda Skupštine. Tako se u prvoj točki raspravljalo o Izvješću o radu Hrvatske državne samouprave za 2005., koji je prihvaćen. Prihvaćeno je financijsko izvješće HDS-a od 1. siječnja do 31. listopada 2005. godine, te prijedlog rada HDS-a za 2006., te Osnovna načela i smjernice proračuna HDS-a za 2006.

U točki ostalih pitanja i prijedloga govorilo se o Ugovoru između HDS-a i Samouprave sela Santova o preuzimanju nekretnina Hrvatskog vrtića, osnovne škole i đačkog doma u vlasništvo HDS-a. O tome se razvila živa

Zastupnik Lajoš Škrapić

rasprava. Naime, bilo je i prijedloga da se ne pristane na inačicu ugovora koji je predložila narečena samouprava, ali se nakon duže rasprave zaključilo, uz pomoć pravnik *Attile Buzala*, kako je uz nadopune postojećega prijedloga ugovora potrebno sklopiti sporazum kojim bi se zaštitili interesi hrvatske zajednice u Mađarskoj i osigurala budućnost santovačke hrvatske škole. Ravnatelj „Zavičaja d.o.o.“ *Ladislav Gujaš* upoznao je zastupnike s planovima rada u 2006. godini i naglasio kako će konačan pregled financijskog poslovanja i izvješće o radu moći Skupštini podnijeti na sjednici koja će biti održana u veljači. Jedna od najburnijih točaka dnevnoga reda bio je prijedlog *dr. Franje Pajrića* i njegovo pismo upućeno zastupnicima Skupštine HDS-a. Razvila se živa rasprava u kojem su zastupnici reagirali na navode *dr. Pajrića* i njegove prijedloge o budućem ustrojstvu HDS-a i strateškim ciljevima Skupštine HDS-a i Hrvata u Mađarskoj. Zaključeno je kako je *Pajrićev* prijedlog dobra osnova za buduće razgovore i rasprave koji bi se trebali održavati i u okviru Skupštine te u svim naseljima i regijama gdje žive Hrvati. U svojim prijedlozima *dr. Ivica Đurok* još jednom je upozorio na nedostatke Manjinskog i Izbornog zakona. Prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o organizaciji i radu HDS-a iznio je *Joža Takač*, predsjednik Odbora za pravna pitanja, koji je izazvao manju raspravu, a zaključilo se kako ovaj sastav Skupštine neka pri isplati honorara svojim članovima djeluje do kraja svoga mandata po do sada upotrebljavanome Pravilniku, a donesena je i odluka o davanju povjerenja dosadašnjemu hrvatskom kuratoru u Javnoj zakladi za nacionalne i etničke manjine *Miši Heppu*, te je prihvaćen prijedlog dodjele novčanih sredstava, na pristigle molbe na raspisani natječaj HDS-a za sufinanciranje djelatnosti mjesnih hrvatskih samouprava.

Nije prošao prijedlog zastupnice *Julije Balatinac* o neprekinitome financijskom pomaganju KUD-a „Tanac“ iz proračuna HDS-a, a donesena je odluka o provedbi odluke HDS-a o podmirivanju troškova projektne dokumentacije za proširenje i obnovu zgrade Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma *Miroslava Krleže*.

Zamjenik predsjednika HDS-a *Stipan Karagić* pozvao je zastupnike te dva odbora (Odbor za kulturu i Odbor za odgoj i obrazovanje) da do sljedeće skupštine izrade prijedloge programa za tabor hrvatskih učenika u *Zavičaju d.o.o.*

Na kraju sjednice donesena je odluka da se ovlasti vodstvo HDS-a o početku pregovora sa santovačkom samoupravom o kupnji zemljišta na kojem bi se gradio budući učenički dom i prostori santovačke škole.

Županijski Dan manjina u Baji

Zoran Barić na harmonici

Povodom međunarodnog Dana manjina (18. prosinca), u organizaciji Skupštine Bačko-kiškunske županije, u okviru svečanosti upriličene u petak, 16. prosinca, u županijskome Narodnosnom domu u Baji priređen je prigodni program i prijam za predsjednike manjinskih samouprava, udruga i ustanova.

Među njima, nazočila je i većina predsjednika hrvatskih samouprava u Bačkoj, te predsjednik SHM-a *Joso Ostrogonac* i predsjednica bačkog ogranka *Angela Šokac Marković*. Okupljene je ime predsjednika Skupštine *dr. Lászlóa Balogha* pozdravio dopredsjednik Skupštine *Albert Alföldi*. Osim drugih predstavnika županijskih manjina (Slovaka, Nijemaca i Cigana), u programu su nastupili i učenici Hrvatske škole iz Santova. Pjevački „trojlist“, *Kristina Nemet*, *Marica Kovač* i *Cintija Balint*, učenice 6. razreda, koje je pripremila učiteljica *Marija Aradi Šibalin*, u izvornoj narodnoj nošnji otpjevale su tri šokačke narodne pjesme (*Na kraj sela kuća mala*, *Pod jasenom* i *Vesela je Šokadija*), u pratnji *Zorana Barića* na harmonici, također učenika 6. razreda koji je i sam odsvirao jedan francuski valcer i Bačko hrvatsko kolo.

Nakon domalo jednosatnoga kulturnog programa svečanost je nastavljena prigodnim prijamom i domjenkom za uzvanike.

Tekst i slike: S. B.

PEČUH – Klára T. Mérey u serijalu izdavanja Arhiva Baranjske županije objavila je novu knjigu *Naselja u Baranjskoj županiji za vrijeme prvoga vojnog mjerenja*. Naime, za vrijeme cara i kralja Josipa II., 1782. godine, izdana je naredba da se popišu potrebni zemljopisni podaci u svezi s pokretanjem vojske. Tako su izrađeni razni zemljovidni uz neke dodatne opise na njemačkom jeziku. Naravno, ovi su se podaci čak do 1917. godine smatrali strogo povjerljivima. Autorica se nije zadovoljila samo opisima vojnih popisnika, kojih su na osam pitanja trebali pribilježiti podatke, već ih je proširila i opisom grofa Ferenc Széchenyija iz 1786. godine. Naime, Széchenyi u svom uratku *Descriptio ...* opisuje i sastav pučanstva u gradovima i selima, tj. njihovu nacionalnu i vjersku pripadnost. Godine 1782. posebno su zapisali ima li u danomu naselju zgrada izgrađenih od kamena ili opeke, gdje bi, ustreba li, bila smještena vojska. Neosporno, istraživačima lokalne povijesti ovo će izdanje dobro doći.

NOVO SELO – Pavo Gadanji u podravskome Novom Selu, koji svojom svirkom na gajdama do mile volje zna razveseliti publiku, nedavno je napunio 75. godinu. Čestitamo! Gadanji osim toga, što je manje poznato, vješt je majstor, za kojega se obično kazuje da ima zlatne ruke, pa je sam izradio svoje gajde na kojima svira. Nedavno je napravio i nove duđe koje su već naišle na kupca. Pavo Gadanji bavi se vrtlarstvom, a u 2005. godini imao je rekordnu papriku po rodu, koja se već proizvodi prema propisima Europske unije.

PEČUH – Margita Kos (Koósz), rodом iz hrvatske obitelji u Pomurju, objavila je knjigu *Jezična politika i podučavanje stranih jezika u gradu Pečuhu*. Autorica je vodila mjerenja u pečuškim ustanovama koja, unatoč promijenjenim uvjetima, imaju ključnu ulogu u očuvanju višjejezičnosti te ulažu napore u edukacijski proces vođen na više jezika. Nedvojbeno, u Pečuhu i drugim školskim ustanovama treba uspostaviti uvjete za učenje stranih jezika. Autorica je ispitivanja provodila i u pečuškoj Hrvatskoj osnovnoj i srednjoj školi Miroslava Krleže. Da na tome planu valja doći do promjena, dostatno je podsjetiti na najnovija mjerenja prema kojima Mađarska, kao članica Europske unije, od 25 članica, u pogledu znanja stranih jezika nalazi se na zadnjem mjestu.

Skupština Matice hrvatske Pečuh

U Hrvatskome klubu Augusta Šenoa 8. prosinca održana je Skupština Matice hrvatske Pečuh. Skupštini se odazvalo članstvo Matice u lijepome broju, te je nakon pozdravnih riječi Matičine predsjednice Milice Klaić Taradije pročitano pismo dopredsjednika Matice hrvatske Stjepana Sučića koji se zbog obveza u središnjici nije mogao odazvati pozivu na Skupštinu. Zaželio je plodna rad matičarima, pozvao članstvo na aktivnost te naglasio uspješnost Matičina izleta u Zagreb i susreta s pjesnikom Dragutinom Tadijanovićem. Matičino vodstvo, uz predsjednicu, tajnica Marija Bošnjak, blagajnik Tomo Füre, stavili su na glasovanje prijedlog dnevnoga reda koji je jednoglasno prihvaćen. Izvješće o radu u 2005. godini, financijsko izvješće, planovi u 2006., pitanje članstva te malo predbožićno iznenađenje. Jednoglasno je prihvaćeno iscrpno financijsko izvješće i izvješće o radu, te zaključeno da oni koji ne plaćaju članarinu budu upozoreni na svoje obveze čijim neispunjenjem prestaje njihovo članstvo u Matici. Od strane članstva pohvaljen je niz Matičinih programa u 2005., i zaključeno kako ovakvim načinom rada treba nastaviti. Matica hrvatska ima zasada 43 registrirana člana. Zaključeno je kako je potrebno širiti krug članova Matice. Prihvaćen je plan rada u 2006. godini, početak radova na jednosatnom filmu i izradi DVD Pečuški Hrvati. Jedan je to od opsežnih projekata koji zahtijeva znatna novčana sredstva, na kojem je Matica počela raditi već početkom 2005. godine i koji Matica želi ostvariti u nastupajućem razdoblju. Članstvo se složilo kako treba pronaći sponzore za ovaj projekt i pogledati sve izvore na kojima bi se mogla nabaviti potrebna sredstva. Za izradu scenarija (koji je napisala Branka Blažetin) već je dobivena potpora Javne zaklade za nacionalne i etničke

manjine, pa stručna ekipa filma može početi s pripremama. Tim bi se projektom pomogla i nastava narodopisa u hrvatskim školama, zaključio je između ostalog ravnatelj pečuške hrvatske škole Gabor Györfvári, obećavši pomoć. I sljedeće godine organizirat će se bal hrvatskih poduzetnika, te sudjelovanje na Danima hrvatskog jezika u pečuškoj hrvatskoj školi. Glavna urednica Hrvatskoga glasnika predložila je Matici i hrvatskoj školi da u Dane hrvatskog jezika uvedu tribine i susret s novinarima hrvatskoga tjednika te da će ona i njezini suradnici rado sudjelovati u provedbi i osmišljavanju novinarskih radionica u školskim ustanovama, tako i u hrvatskoj školi u Pečuhu ako ta ustanova pokaže interes za to. U travnju će se prirediti i Koncert duhovnih pjesama, a planira se i izlet u Đakovo i Osijek, te književne tribine u Pečuhu i Santovu, uz potporu zagrebačke središnjice. Zaključeno je kako je potrebno organizirati susret hrvatskih srednjoškolaca međunarodnoga karaktera te nastaviti niz razgovora pod radnim naslovom Predstavljajte hrvatskih ustanova. Sve planirano moći će se ostvariti samo onda ako se nađu sponzori i napišu uspješni natječaji za ostvarenje zacrtanih programa. Zamisli, planova i želja za njihovo ostvarenje ima. Razgovaralo se i o nastupajućoj izbornoj godini te zaključilo kako je potrebno izaći na izbore te postaviti Matičine kandidate na što više mjesta u državi. Nakon prihvaćanja prijedloga Matičina vodstva zaključena je ovogodišnja Skupština, a druženje je nastavljeno u božićnom ozračju kojemu su pridonijele članice Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoa svojim nastupom te bogati stol i izbor poklon-knjiga koji je čekao Matičino članstvo, a poslala ga je središnjica iz Zagreba.

bpb

Intervju s osnivačem društva Mladi Koljnofci

Petar Mogyorósi: Morali bi začeti jur zaistinu živiti prez granic!

Koljnofac sam, imam 22 ljet i još tri mlađega brata. Gimnaziju sam završio kod benediktincev u Juri. Do četvrtoga ljeta ni rič nisam znao po ugarski, a moj otac, ki je pravi Ugar, jednom je nek pitao kako je to da njegov sin ne zna po ugarski? Zatim se je u jezičnom pogledu sve obrnulo oko mene, a kad sam došao domom iz Jure, skoro nek toliko sam znao po hrvatski reći *da* i *ne*. Onda sam rekao mojim doma da odsad neka se pominadu s manom po hrvatsku. U domaći društveni žitak sam stupio kad sam diozimaov va igrokazu „Vino na Poljanci“ ter sam zatim bio zaručnjak va „Koljnofskom piru“. U medjuvrimeu sam se upoznao s jednom lipom Hrvaticom, ka mi je takorekuć dala još veću motivaciju da se još bolje naučim po hrvatsku. Njoj znam jako čuda zahvaliti ča nalžiže „čuti za hrvatstvo“. Prik nje sam nastao i član ansambla *Kolo Slavuj*. Student sam va poslidnjem ljetu na Ekonomskom fakultetu u Šoproni. Moje diplomsko djelo će pak vjerojatno predstaviti kulturnu, gospodarstvenu i informacičnu integraciju Gradišća – toliko kaže za sebe zgodni mladić Petar Mogyorósi, ki je pun energije, živahnosti i od nedavno mobilizira mladinu u vlašćem selu. Uza to čestokrat ga moremo viditi na hrvatski priredba, širom Gradišća, štoveć širom Europe.

Razgovor vodila: Timea Horvat

Tako znam da si pred kratkim sudjelovao na omladinskom kongresu u Zagrebu. Što si sve čuo hasnovitoga na tom skupu, jesi li dobio nove ideje ke ćete moći i u praksi koristiti u vašem društvenom djelovanju?

– Kao Gradišćanski Hrvati smo bili pozvani na regionalnu konferenciju mladih pripadnikov nacionalnih manjin, ka je prvi put održana u Zagrebu od 24. do 26. novembra. Ov boravak mi je bio ne samo lip doživljaj nego sam dost novoga naučio i čuo. Sve manjine ke jur imadu vlašću omladinsku organizaciju su se tamo predstavile, kako i med kakovimi okolnosti djeladu i žividu. Zatim smo imali djelaonice, kaj smo izgradili novu „idealnu“ mrižu na Balkanu. To me je spomenulo i na našu situaciju u Gradišću jer mi na ugarskoj strani nimamo centar od Bizonje ča do Petrovoga Sela. Mi moramo imati jaka omladinska društva u naši seli. A med seli morali bi izgraditi funkcionirajuću mrižu, prvenstveno za komunikaciju. Ideje sam jur imao i prlje da ča, kako bi se moralo, ali sad jur znam da nač moramo još pripaziti. Većimi, iskusniji su mi rekli: *da je to lipo, ako človik ima cilje, a ne smi biti preveć idealističan* – kao ja, jer onda će se veljek sve raspasti. Trudim se izdržati uz svoje misli i sve napraviti ča mi je nek u mogućnosti.

Ti si peljač Mladih Koljnofcev, ki su prvi put pred javnost stali pri posvećenju obnovljene Seoske kuće. Kakove cilje, plane ima ova omladinska organizacija i kolikimi ste u njoj?

– Najvažniji cilj bi bio da u dovoljnoj mjeri aktiviziramo koljnofsku mladinu u očuvanju materinskoga jezika, kulture i tradicije. Željimo ponuditi u našoj zajednici takorekuć jedan fundamenat zdravoga razmišljanja, da naša mladina bude gizdava na svoje selo, na jezik svojih praoccev, barkade se nek obrne. Sada smo dvadesetimi u društvu i nadalje čekamo svakoga mladoga ziz Koljnofa, ki kani prvič nešto za selo udjelati, zatim ima volju da se pomina po hrvatski i afinitet da očuva kulturu, naš hrvatski jerb. Čim prlje se kanimo registrirati na sudu, jer željimo da na nas u budućnosti ozbiljno gledadu i za partnera zamedu samouprave, općina i druga društva u selu. Simbolično kanimo brati i članarinu u društvu da budemo znali ki kani djelati, a ki nek svečevati s nami. Uza to bi htili još organizirati i različne programe u selu, spametno ishasnovati Seoski stan da bude svenek otprt. Mislim da se je dobro ugodalo našganje adventskih svič s različitim korusi, a i betlehemska igra, ča je takaj priredilo naše društvo. Dobro bi bilo zdignuti, znova oživiti stare običaje, a i polipšati selo i cijelu okolicu kade živimo.

Pripravljate se na generalnu sjednicu DGHMU-a, a ti si jedan od onih motorov ki u ovom društvu „visoko letite“. Pri kojoj mjeri ste nutri u reorganizaciji ovoga društva?

– Ako bi bio nek samo ja s tvójimi riči „motor“, onda bi bilo jako teško, a drugačije mislim, ne bi imalo ovo sve ni smisla. Ne ka-

nimo letiti, nego s dvimi nogami na zemlji/tlu pohajati/stati. Pripravljamo se tako na generalnu sjednicu da putujemo skupa s Petroviščanom, Rajmundom Filipovičem u naši seli i probujemo aktivizirati mladinu da osnivad omladinsko društvo u svojem selu skupasabrajući tančoše, tamburaše, jačkare. Iz ovih novoutemeljenih društav kanimo pak napraviti Društvo gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj, kao krovnu organizaciju. A od seoskih društav očekujemo da budu već napravili, doprinesli i u regionalnom smislu, ne nek to da budu Hrvati u svojem selu.

Kako si ti predstavljáš zapravo budućnost gradišćanske mladine?

– Smatram da je jezik najvažniji u cijelom paketu, zatim kultura ter tradicije ča su naši praoci jur skoro 500 ljet dugo zadržali u našem kraju. Zato i imamo diboku čut za hrvatstvo, i gizdavi kanimo biti na to odakle dojdemo, i ki smo. Ovo ne smimo zabiti nigdar! Pred manom budućnost tako stoji da **mladi Hrvati se pominadu med sobom po hrvatsku**, očuvaju i njeguju svoju kulturu, a ovako doživu svoj život, a ne sramuju se zbog narodnosne sudbine, nego su gizdavi na to da su Hrvati. A ča je još važniji da čedu si dicu uprav tako u hrvatskom duhu othraniti.

Razmišljáš li u regiji, prikgranično ili u cijelom hrvatskom narodu glede omladinskoga manjinskoga djelovanja?

– Moje misli sad se redu oko društva

Mladi, a zatim oko **DGHMU**-a, a nek potom u regiji. Znači, od seoskoga omladinskoga društva prik krovne organizacije, ča do susreta i prikgranične suradnje med mladimi Gradišćanci iz trih zemalj. Sada, kada smo se, hvala Bogu, zopet ujedinjeni u Europi, morali bi začeti jur zaistinu živiti prez granic, a to najprlje va pameti i duši. Jako čuda mogućnosti bi imali u Gradišću s potporom EU, ča bi ja rekao da smo tumi ako nečemo ishasnovati.

Uz zahvalu za ov razgovor, željim da ti/nam se spuni što si nek ovde spomenuo!

Prisjećanje na Petreša i Matoša u Kačmaru

Prema već ustaljenom običaju, na blagdan bunjevačkih majka, na Materice, u Kačmaru je sedmi put zaredom priredeno prisjećanje na župnika i književnika Ivana Petreša (1876. – 1937.), i treći put na velikoga hrvatskog pjesnika, podrijetlom iz Kačmara, Antuna Gustava Matoša (1873. – 1914.).

Spomen-dan je u organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave u nedjelju, 11. prosinca, započeo misom na hrvatskom jeziku, koju je služio kačmarski župnik Stipan Janošić, na početku misnog slavja svim bakama, majkama i mamama čestitavši Materice. Misa je ponovno uljepšana molitvom i pjesmom bunjevačkih vjernika u pratnji kantora Istvána Geigera na orguljama, te čitanjem hrvatskih učenika mjesne osnovne škole.

Nakon misnoga slavja okupljeni su položili vijence kod Matoševe spomen-ploče u Narodnosnoj kući, a zatim i kod Petrešova spomenika u središtu naselja. Okupljene je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Anica Matoš, podsjetivši na tradiciju Spomen-dana u okviru kojega su 1999. podigli spomenik Ivanu Petrešu, a 2003. otkrivena je spomen-ploča A. G. Matošu. Svojom nazočnošću slavje su uveličali gosti iz Budimpešte, Subotice, Ljutova, Aljmaša, Baje i drugih hrvatskih naselja u Bačkoj, među njima zamjenik predsjednika HDS-a Stipan Karagić, predsjednica Bačkog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković, predsjednik Budimpeštanske hrvatske samouprave Stipan Vujić, zastupnica Anica Petreš Nemet, vodstvo Pučke kasine 1878 iz Subotice, te HKC iz Ljutova, i drugi.

Prigodom polaganja vijenaca kod spomenika, o životu i radu Ivana Petreša ukratko je govorio predsjednik Budimpeštanske hrvatske samouprave Stipan Vujić, koji je riječima „Faljen Isus, gazdarice, čestitam vam Materice!“ okupljenima čestitao blagdan bunjevačkih majka, a o njemu je – kako je rekao pisao i Ivan Petreš, kojemu ćemo dogodne proslaviti 130. obljetnicu rođenja. Njegova je veličina, kako je uz ostalo naglasio Vujić, bila u tome što je, osjetivši kako Bunjevci propadaju, svojim književnim, svećeničkim i kulturnim radom budio nacionalnu svijest bunjevačkih Hrvata, pozivajući ih na očuvanje materinske riječi i običaja. Ne možemo govoriti o Ivanu Petrešu da se ne prisjetimo pokojnog dr. Marina Mandića, koji je priredio njegova Sabrana djela.

Priredba je nastavljena prigodnim kulturnim programom i spomen-predavanjima, a završena druženjem i zajedničkim ručkom okupljenih. U programu su nastupili: djeca

hrvatske skupine mjesnog vrtića s bunjevačkim dječjim plesovima koje je s njima uvježbala odgojiteljica Lola Pančić Toth, učenici nižih razreda s čestitkama za Materice i recitacijama pod vodstvom učiteljice Anice Matoš, te učenice viših razreda s bunjevačkim pjesmama pod vodstvom Margitke Tupčija Išpanović.

Predavanje o A. G. Matošu održao je predsjednik Pučke kasine 1878 iz Subotice Ljudevit Vujković Lamić, osvrnuvši se posebno na njegovo kačmarsko podrijetlo. Naime, njegov djed Grgo Matoš rođen je 1812. u Kačmaru, a umro 1899. u Zagrebu. Bio je učitelj u Kačmaru, u senčanskoj školi, a od njega je učiteljstvo preuzeo naš istaknuti kulturni djelatnik i učitelj Mijo Mandić. Kao orguljaš i kantor Grgo Matoš predvodio je pjesmu u župnoj crkvi, a nakon mirovine odlazi u Zagreb. Njegov sin Augustin Matoš, koji je rođen u Plavni, bio je orguljaš i kantor u Zagrebu, pa je često svirao i u crkvi svetog Marka. Ukratko je iznio životni put glasovitoga hrvatskog pjesnika Antuna Gustava Matoša, za kojega znamo da je rođen u srijemskom Tovarniku, od njegova dezertiranja u Srbiju do boravka u Parizu, njegov gotovo legendarni životni put, citirajući njegove riječi iz osobnih pisama. Na kraju je pročitao nekoliko njegovih pjesama o majci i domovini.

Profesor dr. Dinko Šokčević predavao je o Ignaciju Martinoviću, kojega su prisvajali i Mađari, i Srbi, ukazavši na njegovo hrvatsko podrijetlo. Kako je uz ostalo naglasio, potvrdu za to dao nam je Živko Mandić koji je na osnovi matičnih knjiga peštanske katoličke župe istražio Martinovićevo temeljno rodoslovlje, stoga se pouzdano može reći da je bio katolikom i Hrvatom. Ove godine obilježava se 250. obljetnica njegova rođenja. Pripadao je budimskom kulturnom krugu, a od 1773. i 1774. školovao se i kod franjevaca u Baji. Kao jakobinac, pobunjenik protiv tadašnje austrijske vlasti, s najbližim prijateljima biva pogubljen 1795. godine. Prema dr. Šokčeviću, značajan je i zbog toga što je prije svih zago-

varao ravnopravno rješenje za sve narode u Ugarskoj, na osnovi federacije ravnopravnih naroda. U otvorenom pismu na latinskom jeziku 1793. godine zauzima se za federalnu, saveznu državu u kojoj bi svoju samostalnost imale Hrvatska, Slavonija, Dalmacija i Srijem, Mađarska i Erdelj, pa čak i Slovačka na sjeveru, od čega poslije odustaje. Za to se bore Hrvati i Česi 1848., ali tek će u emigraciji Lajos Kossuth prihvatiti to kao pravedno rješenje, nikoji narod da ne vlada nad drugima.

Na kraju je dr. Ivan Vacić, rodom iz Kačmara, koji živi u Baji, podsjetio da i danas stoji kuća Grgura Matoša u dijelu Kačmara zvanom Senta, predloživši da se na nju postavi spomen-ploča, a ulica koja danas nosi ime Jovana Jovanovića Zmaja neka se preimenuje u ulicu Antuna Gustava Matoša, što su pozdravili i okupljeni bunjevački Hrvati. Koliko se sjećamo, ovaj prijedlog dr. Vacić iznio je već i prije, prigodom postavljanja spomen-ploče Matošu 2003. godine, kada je u Kačmaru priredeno i znanstveni skup o A. G. Matošu.

Tekst i slike: S. Balatinac

„Pričaj mi priču“ – pričanke u HOŠIG-u

Knjižnica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đačkog doma u Budimpešti, svake godine u studenom organizira Natjecanje u lijepom kazivanju priče koje se s pravom može zvati jednom od najomiljenijih HOŠIG-ovih priredaba. Natjecanje se već tradicionalno uklapa u veliki, cjelotjedni jesenski program škole, u Tjedan druženja Hrvata u Mađarskoj koji smo ove godine posvetili gradišćanskim Hrvatima.

Ovogodišnje natjecanje, pričanku, priredili smo 15. studenoga u knjižnici, sa željom da nastavimo ovu lijepu tradiciju. Od 1. do 6. razreda, ukupno 25 djece, imalo je u sebi želju prikazati priču, a kao publika natjecanju su nazočili svi učenici nižih razreda sa svojim učiteljicama.

Za stručni rad Ocjenjivačkog suda angažirali smo naše kolegice koje vole i umiju lijepo, izražajno pripovijedati: od odgojiteljica voditeljicu vrtića Ljubicu Gergič-Gyetvai, iz nižih razreda umirovljenu teticu Mariju Prodan, iz viših razreda profesoricu hrvatskoga jezika i književnosti Mariju Šajnović, a iz Đačke samouprave učenika 10. b razreda Ivana Kvardu koji je kao stariji brat također imao prilike očarati svoje male slušatelje pričom.

Od malih kazivača mogli smo čuti i klasične bajke, basne i hrvatske narodne pripovijetke, čak i suvremene priče o slovima iz hrvatskih dječjih časopisa. Njihove su izvedbe ocijenjene u tri kategorije. Najodlučivljeniji su bili učenici nižih razreda. U 1. i 2. razredu prvu nagradu osvojio je učenik 2. razreda *Mate Ispanović*, 2. nagradu dobila je učenica 1. razreda *Luca Fazekas*, a 3. mjesto osvojila je učenica 2. razreda *Jazmin Pongrac*. Pripremle su ih učiteljice Dejana Šimon i Monika Režek. U kategoriji 3. i 4.

razreda 1. nagrada je uručena učenici 3. razreda *Nikoleti Plantak*, 2. nagradu je dobila učenica 3. razreda *Marina Mihajlović*, a 3. nagrada je pripala učenici 4. razreda *Petri Beloberk*. Njihove su učiteljice Snježana Baltin, Marija Božić-Horvat i Zlata Gergič. U 5. i 6. razredu imali smo manje zainteresiranih, kod njih 1. mjesto osvojila je učenica 6. razreda *Renata Velin*, 2. nagradu je dobila učenica 5. razreda *Marijana Boržak*, a 3. mjesto učenica 6. razreda *Fružina Füzesi*.

Najbolji su kazivači nagrađeni lijepim slikovnicama, zbirkama bajki da bi si i dogodine našli priču za natjecanje. No nisu otišli praznih ruku ni ostali natjecatelji, svi su dobili neku sitnicu za uspomenu na to popodne u svijetu bajki. Organiziranje priredbe potpomagala je Zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj, na čemu joj od srca zahvaljujemo.

Učenici koji su osvojili prva dva mjesta plasirali su se na Državno natjecanje u kazivanju priče koje smo organizirali, jednako tako u spomenutoj knjižnici, dva dana kasnije. Našem se pozivu odazvalo ukupno 28 natjecatelja iz Hrvatskog Židana, Kemlje, Koljnofa, Petrova Sela, Pečuha i naše škole.

U ime škole domaćice okupljene je pozdravila ravnateljica Marija Petrič, zatim organizatorica priredbe Klara Bende-Jenyik.

U odsustvu pozvanih, emblematičkih predstavnika Gradišća, Pečuške i Peštanske regije (koji nakon prvoga pozitivnog odgovora zbog bolesti, sprovoda ili zbog drugih društvenih obveza ipak nisu mogli doći) članovi Ocjenjivačkog suda bile su nastavnice: Lidija Hoffmann, Marija Jakšić-Popović, Katica Mohos-Arato, Anica Škrapić-Timar, Marija Sabo i Klara Bende-Jenyik. Zbog sustava natjecatelja odredile smo dvije

kategorije: za niže i za više razrede, ali smo po mogućnosti nastojale iz svakog mjesta nagraditi najbolje kazivače. Radi osiguravanja nepristranosti žirija, njegovi članovi nisu glasovali za svoje učenike.

Svako je naselje donijelo nešto svojstveno na zajedničku pričanku: učenici iz Hrvatskog Židana, Kemlje i Koljnofa narodne pripovijetke na svome gradišćanskom jeziku, Petrovoselci su čak i oblačili svoje narodne nošnje i odigrali priče. Učenici iz Pečuha su prikazali raznovrsne produkcije. Neki su se od njih istakli svojim pravim glumačkim talentom u profesionalnoj izvedbi priče, drugi su ju pak odigrali, a treći su nas obradovali svojim šokačkim govorom. Naši hošigovci pak prikazali su široku paletu priča i interpretacije priče.

Nagrade smo dodijelili ovim učenicima. U nižim razredima 1. mjesto osvojio je učenik 4. razreda iz Petrova Sela *Tamaš Pap*, 2. mjesto je pripalo učeniku 2. razreda iz HOŠIG-a *Mati Ispanoviću*, a 3. mjesto učenici 3. razreda iz HOŠIG-a *Marini Mihajlović*. Djevojčice 4. i 6. razreda iz Petrova Sela *Klaudija Škrapić* i *Dora Meršić* dobile su posebnu nagradu za zanimljivu izvedbu pučke pripovijetke. U višim razredima 1. nagradu su dobile *Mirella Rónai* i *Lucija Fenyősi*, učenice 5. razreda iz Pečuha, za svoje posebne produkcije, 2. nagrada je dodijeljena učenicama 5. razreda *Lauri Čizmadija* iz Kemlje i *Nori Sabo* iz Koljnofa, a 3. nagrada učenicama također 5. razreda *Marijani Boržak* iz HOŠIG-a i *Esteri Meršić* iz Hrvatskog Židana. Čestitamo i njima i njihovim nastavnicama!

Naša je višegodišnja želja bila podići natjecanje u kazivanju priče na državnu razinu, što se financijskom potporom Hrvatske državne samouprave i nesebičnim zalaganjem jedne male ekipe, čiji su oduševljeni članovi doravnateljica Katica Kuzma, profesorica tjelesnog odgoja Gyöngyi Brindza i nastavnica mađarskog jezika i književnosti, engleskog jezika Žuža Molnar, moglo ostvariti. Na tome im najljepše zahvaljujemo i nadamo se da smo uspjeli utemeljiti neku novu tradiciju, tradiciju Državnog natjecanja u kazivanju priče i da će sljedeće godine ovo natjecanje postati manifestacija svih naših skupina Hrvata u Mađarskoj.

Hrvatski božićni koncert

Hrvati u južnoj regiji, a pogotovo Hrvati u gradu Pečuhu mogu biti sretni jer u prosincu imaju dva koncerta koji i u svom imenu imaju naziv Božićni koncert. Drugi hrvatski božićni koncert priređen je u pečuškoj katedrali 14. prosinca, a njegovi su organizatori bili Hrvatski klub Augusta Šenoe i Hrvatska matica iseljenika, a priređen je u sklopu programa koji se u prosincu održavaju u Pečuhu u organizaciji Pečuške biskupije pod zajedničkim nazivom „Pečuški advent“, a u sklopu kojih već drugu godinu zaredom svoje mjesto nalazi i Hrvatski Božić. Naime, voditeljica projekta „Pečuški advent“ gospođa Marija Eckert, u suradnji s Hrvatskim klubom i njegovim voditeljem Mišom Heppom, ulaže mnogo napora kako bi se pečuški Hrvati i Hrvati iz okolnih naselja odazvali na ovu priredbu. Gospođa Eva Filaković također je neumorni motor oko organizacije narečenoga. Prepuna pečuška katedrala bila je dokaz kako su ljudi željni druženja u ozračju Božića i kako s nestrpljenjem očekuju misu na hrvatskom jeziku i koncert božićnih pjesama. Trosatni program otpočeo je nastupom najmlađih, dječice Hrvatskog vrtića iz Pečuha koje su za nastup uvježbale odgajateljice Žuža Borbaš i Anka Polić-Bunjevac. Nakon

njih muški članovi KUD-a „Tanac“ dočarali su svijet i radost Božića donoseći malog Isusa u štalici na slamići, igrom „Betlehemari“ koju već godinama, na radost mještana naših

hrvatskih sela u Baranji i na njihov poziv, prikazuju kod kuća naših Hrvata. Nastupom mališana pečuške hrvatske osnovne škole, i to maloga pjevačkog zbora, pod ravnanjem Marte Rohonci, nastavljen je program, a tamburaški orkestar hrvatske škole s nastavnikom Joškom Kovačem, koji je ove godine otišao u mirovinu, pokazao je također svoje umijeće. U ime djece i roditelja neumornom Joški na njegovu pedagoškom radu kojim je odgojio brojne naraštaje hrvatskih tamburaša u Baranji i šire zahvalila je u ime Roditeljske zajednice hrvatske škole Milica Klaić Taradija. Nastupio je i Ženski pjevački zbor Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, a nakon njega zbor pečuške Hrvatske gimnazije te na samome kraju prvog dijela Hrvatskog Božića svi pjevači zajedno otpjevali su pjesmu „Polako već se spušta noć“.

Svetu misu na hrvatskom jeziku služio je dr. Đuro Hrančić, pomoćni biskup Đakovačko-srijemske biskupije, uz koncelebraciju mons. Antuna Jarma, prečasnoga Ladislava Ronte, župnika iz Harkanja, te velečasnog Ilije Čuzdija iz Olasa. Na svetoj misi sudjelovali su članovi Slavonskoga tamburaškog društva „Pajo Kolarić“ pod ravnanjem Domagoja Volića i pjevački zbor „Šokadija“. Mnogobrojni vjernici iz Harkanja, Mohača, Olasa, Kukinja, Salante, Vršende, Lotara, Semelja ... autobusima su doputovali u Pečuh, a neki zbog snježnih nanosa, primjerice vjernici iz Bikića, nisu bili u mogućnosti sudjelovati Hrvatskom Božiću iako su imali namjere.

Na samome kraju, nakon svete mise, s nestrpljenjem se čekao nastup poznate pjevačice Vere Svobode i praižvedba pjesme „Čekamo Krista“ koju je napisao književnik Adam Reisel iz Đakova, a glazbu i aranžman Julije

Njikoš. Još jednom su naši Hrvati mogli uživati u glasu ove izvrsne estradne umjetnice i u ljepoti božićnih pjesama koje je Vera Svoboda izvela uz Tamburaški orkestar „Pajo Kolarić“ iz Osijeka.

Ova je priredba ostvarena uz materijalnu potporu predsjednika Skupštine Baranjske županije Ferenca Kékesa, Cvječarnice Jadranke Blašković iz Pečuha u ulici Šikloš na broju 70., Pečuškog središta za kulturu i Hrvatske matice iseljenika.

(bpb)

Trenutak za pjesmu

Mladen Kušec

Prosinac

Prosinac, velikobožićnjak,
Gruden, dvanaesnik,
Mjesec je koji oduvijek
Čudno pravo ima
Da u njem umire jesen
I rađa se zima.
U prosincu na polje i brijeg
Iz oblaka, umjesto kiše,
Pada bijeli snijeg.
Jer snijeg, kao pokrivač,
Od mraza i leda
Usjeve mu štiti,
Seljak ratar,
U snježnom prosincu
Može miran biti.
Prosinac puno blagdana ima.
Sveti je Nikola
Prvi među njima.
Za Nikolom, s darovima
Dolazi Božić,
Blagdan najdraži svima,
A onda kad smo proslavili
Rođenje Marijina sina,
Uz najljepše želje,
Uz bogatu večeru
I čašu dobrog vina
Zadnjeg dana prosinca
Sretnu Novu godinu
Poželimo svima!

Đuro Franković

Bunjevačke dječje dramske igre – betlemari i kolivčica

Betlemari KUD-a Tanac
Foto: Marko Dragovac

Sudionici dramske igre *betlemari* na Fancagi bili su obučeni *anđela*, *pastira*, *Bogorodice* te su imali vođu zvanog *starac*. Anđeli su bili odjeveni u djevojačko bijelo ruho i bili su kićeni ružmarinom, pastiri u široke i dugačke bijele gaće i čizme, te su na sebi imali opakliju (šubu) i perzijansku kapu. Vođa grupe na isti način je obučen. On je nosio torbu u koju je skupljao priloge, a i kantu za vino i torbicu za novce. Betlemari su u svakoj bunjevačkoj (hrvatskoj) kući dobivali kolače, suho grožđe, vino i novaca.

Betlem čestitara nije bio velik, nalicho je na neku katedralu s više tornjeva. Sprijeda u tornju postavljen je pravi sat koji je pokazivao vrijeme. Anđeli su nosili betlem, a u njemu su postavljene jaslice, slama te kipovi malog Isusa, Marije, Josipa, pastira, ovaca, magarca i kamila.

Posljednji vođa bunjevačkih betlemara na Fancagi bio je Jerko Diteljan, koji je betlem sam izradio, a kipove u nj kupio 1916. g., a oko 1950. g. ga je prodao.

Betlemari su ulicom pjevali:

*Ustante, pastiri, Jakove, Mato, Ivane!
Što vičeš na nas, spavati ne daš, Stipane!
Jošter zora nije, pustit ocvce vrime nije.
Što jako drimaš i glavom klimaš, Jakove?* itd.

Prije ulaska u neku kuću, pastir otvori kapiju i pita: *Oćete li pustit bunjevačkim betlemarima unići u vaš dom slaviti rođenje Isusa Krista, sina Božjega i Majku Mariju Bogorodicu?*

Nato domaćica i domaćin radosno odgovore: *Bog vas je doveo u našu kuću, hodite brzo!*

Betlemari uđu u kuću, naprijed idu anđeli noseći betlem, tj. „varoš-betlem“ pa stupivši u sobu, zapjevaju:

*Divica Marija Sinka porodila
U jasli na slami gdi je marvolija,
O, blago ditešce, moj Isuse mali,
Šta ćemo od zime u razdrtoj štali?* itd.

Anđeli stave na stol betlem i pozovu pastire:

*Pastiri Bunjevci, ustanite,
I u Betlem brzo pohodite,
Naći ćete vi u štali,
Položitoga na slami
U jaslica Božjeg sina!
Kada brzo tamo dospijete,
U tranjavu štalu uniđete,
Taka lipa, ko Bunjevka Diva,
Majka rodi sinka,
U jaslica Božjeg sina!
U sobu stupe i pastiri koji zapjevaju:
Zdrav budi, mili gost, Isuse mali,
Koga Bog hvali, a propast žali.
Hodite sada, pastiri stari,
Mladi volari, skupa bojžari.
Sada skupa, hopa cupa, Toma,
Luka, Joso, Đuka, vesel'te se sad!*

Nakon toga anđeli zapjevaju: *Glorija! Glorija!*
Bogorodica pjeva:

*Zdravo blago o nebesko, zdrav, Sinčiću moj,
Zdravo radosti zemaljska, golubiću moj!
Zdrav mi, Sine, oca Boga, Svemogućega,
Koji si prišo s visokog pristolja tvoga.* itd.

Starac, vođa grupe ovo reče:

*Ej, braćo moja, ali bi mi bila dobra jedna
banka, makar od sto forinti krune!*

*Ej, braćo moja, ali bi mi bila dobra jedna takva
tabla slanine ko moja šubica u kojoj bi se umoto!*

*Ej, braćo moja, ali bi mi bila jedna takva
kobasica koja bi se tripot omotala oko moje šubice,
a u sobi bi je kerovi vukli!*

*Ej, braćo moja, alaj bi bila dobra jedna saćura
oraha i jedan velik kolač, ili naduvak kuglof!*

*Ej, braćo moja, alaj bi bilo dobro jedno
burence vina pa bi poklonili Svetoj Obitelji!*

*Ej, braćo moja, ako bi imali svirku, igrali bi
Isusu!*

Tada anđeli zasviraju u frulu, a svi ostali
zaplešu kolo.

Opet progovori starac:

*Dobri naši Bunjevci, neka vam Bog daje mir i
blagoslov u vašoj kući. Hvaljen Isus i Marija!*

Ukućani nato odgovore:

Uvik hvaljen!

Starac, vođa grupe, skloni darove, a grupa
betlemara polazi dalje, idu ophoditi i druge bunje-
vačke domove, te opraštajući se od domaćina za-
pjevaju:

*Ajte, braćo, da idemo,
Da darove poneseemo,
Malenome kraljiću,
Našim dragom Božiću.
Što ćeš ponet, brate Mato?
Šta li dati, sestro Kato?
Na put nami u torbu,
Jednu kokoš na čorbu.* itd.

Betlemari, obilazeći kuće, prije početka
ponoćnice i završe, te skupa odu u crkvu na misu,
a kao dar ponesu jedno janje.

Pribilježio Josip Kričković, Fancaga

Hrvatski 20

Siječanj

P	U	S	Č	P	S	N
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Veljača

P	U	S	Č	P	S	N
						1
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28				

Ožujak

P	U	S	Č	P	S	N
						1
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Travanj

P	U	S	Č	P	S	N
						1
						2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Svibanj

P	U	S	Č	P	S	N
						1
						2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Lipanj

P	U	S	Č	P	S	N
						1
						2
						3
						4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

kalendar

06

Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
P U S Č P S N	P U S Č P S N	P U S Č P S N	P U S Č P S N	P U S Č P S N	P U S Č P S N
1 2	1 2 3 4 5 6	1 2 3	1	1 2 3 4 5	1 2 3
3 4 5 6 7 8 9	7 8 9 10 11 12 13	4 5 6 7 8 9 10	2 3 4 5 6 7 8	6 7 8 9 10 11 12	4 5 6 7 8 9 10
10 11 12 13 14 15 16	14 15 16 17 18 19 20	11 12 13 14 15 16 17	9 10 11 12 13 14 15	13 14 15 16 17 18 19	11 12 13 14 15 16 17
17 18 19 20 21 22 23	21 22 23 24 25 26 27	18 19 20 21 22 23 24	16 17 18 19 20 21 22	20 21 22 23 24 25 26	18 19 20 21 22 23 24
24 25 26 27 28 29 30	28 29 30 31	25 26 27 28 29 30	23 24 25 26 27 28 29	27 28 29 30	25 26 27 28 29 30 31
31			30 31		

Đuro Franković

Bunjevačke dječje dramske igre – betlemari i kolivčica

Teta Mariška za blagdanskim stolom na Badnje večer

Bunjevačke djevojke u Baji kolivčicu su izvele četiri puta: na Badnjak, poslije večere, na prvi dan Božića, na Silvestrovo i na Novu godinu. U obrednom ophodu sudjelovale su četiri djevojčice. Jedna je bila Marija, druga Jozip (sveti Josip) te dva anđela. Prethodno su skladno uvježbale pjesme za tu prigodu. Ulicom su pjevale, u kući su izvodile O Marijo, idi naprid. Ušavši u kuću, kolijevku su stavile na stol. Anđeli su bili odjeveni u bijelu haljinu, imali su krila i klečali su na slami (neko se na Badnju večer stavljala slama u sobu, na kojoj se spavalo), a Marija i Josip su stajali. Izvele su i druge pjesme, primjerice, O Jozipe, šta s' smislilo pa si štalu izmislilo. Čule su se još i ove pjesme: *Isus se rodi u štatici, Zebe Isus u jaslica', Spava Isus u jaslica'*, te *O ditešće, moje drago*. Stigavši do stih *Ninaj, ninaj, mili sinko*, Marija je zaljuljala kolijevku. Na svršetku skupa su otpjevali *Gloriju*. Izlazeći iz stana, još se čula pjesma *Sritna noć je prispila*.

Na Fancagi (danas dio grada Baje) božićna pučka dramska igra kolivčica izvodila se još 1940. go. Izvođači: Bogorodica Marija (u bijelom ruhu, na glavi nosi pletenu krunu od pruta), kolijevka s Isusom (u zipki je slama, mali je Isus umotan, nad glavom plavom pantljikom, a na Božje srce metnuše crvenu maramicu, crvenu kao krv), te anđeli (nosiše bijelo-plavo ruho, a na glavi rozmarin).

Divica Marija s Isusom i s anđelima iđoše na sokaku i tražiše konak. Anđeli kvrcaše (kucaše) na vrata i pitaše:

Mili kućani, slobodno je Majci Mariji prikazati Sina Isusa, Sina pravog Boga?

Ukućani:

Slobodno. Dođite, davno čekani, naši mili gosti! Počastite našu kuću.

Marija Divica i anđeli koraknu u sobu. Anđeli rekoše:

Hvaljen Otac Bog,

Hvaljen novorođen Isus Bog,

Hvaljen Duh Sveti, utišeitelj Bog!

Ukućani odgovoriše: *Uvijek hvaljen!*

Ukućani zamoliše Bogorodicu i anđele:

Isuska donesite blizo peći, tu je vrlo dobro, vruće.

Divojka Marija, pokaži Sinka da ga vidimo, da ga milujemo mi svi!

Marija uzme Isuska u ruke i pokaže ukućanima te pjeva:

O Ditešće, moje drago, vesela sam Ti,

Ti si moje milo blago, pivala bi Ti.

Sinko, sinko, moj ljubljeni, slatko mi zaspaj,

O golupče, moj srčani, sve moje si Ti.

Ninaj, ninaj, mili Sinko, Ti si sokol moj,

Jer dolazi tihi sanak, uzmi pokoj Tvoj.

(Tu zaljuja kolivku.)

Marija dalje pjeva:

O Isuse, slatki Sine moj,

Na oči ti san, mileni, pada sanak Tvoj.

Spavaj, srdašće moje, sunašće,

Uspavaljuje tebe majke Tvoje milopoj.

Vesel'te se svi Bunjevci, utišeite vaj,

Pak Isusu, svak maleni, sad svoj darak daj!

Grišit pristajte, srce mu dajte!

Zato će vam on poklonit svoj nebeski raj.

I ti zboru ukućana sad mu lipo poj,

Malo dare, mliko, sira primit će Sin moj.

Srca snižena, njem' su milena,

Na čistoću gleda Isukrst, Bog tvoj.

Svi skupa pjevaju:

Zdrav bud', mili Sinko, Isuse mali,

Koga Bog hvali i s kim se šali.

Hod'te, Bunjevci, vidite, hvalite Isusa sad.

Bogorodica pjeva:

Zdravo, blago o nebesko, zdrav', Sinčiću moj,

Zdravo, radosti zemaljsko, golubiću moj.

Radostna sam i vesela, Ditešće moje,

Željno, davno čekala sam rođenje Tvoje.

Sisaj, Sine, od matere čistoću mlika,

Jer sam u Te zanešena, ti ja do vika."

Anđeli pjevaju:

Diva mati Ditešće metne u jaslicah maleno,

Hoće da ga umiri, pivajuć mu govori:

O ružo, o svite, o slatki Isuse, o slatki Isuse.

Isuse, moj rođeni, mog srca veleželjni,

Rozmarine zeleni, spavaj, cvite cvatući,

O ružo, o svite, o slatki Isuse, o slatki Isuse.

O očevo veselje, o majkino ljubljenje,

O majčin oče spavkaj, majčin Sine počivaj,

O ružo, o svite, o slatki Isuse, o slatki Isuse.

U kući se čuje i ova pjesma:

Spavaj, mali Božiću, buj, buj, buj!

Spavaj, neba kraljiću, tuj, tuj, tuj!

Tako piva sad Divica,

Sinka Božjeg porodica, tuj, tuj, tuj!

Spavaj, lipi cvitu moj, buj, buj, buj!

Spavaj, rozmarinu moj, tuj, tuj, tuj!

Spavaj, spavaj, ružičice,

Puka Tvoga ljubičice, tuj, tuj, tuj!"

Vrijeme brzo prolazi. Domaćini zahvaljuju Mariji Majci i Isusku za tu lijepu večer. Daju im krajcarice, pogače, jabuke i „serčike“, suve višnje, šljive i kolotine.

Bogorodica zahvali na gostoprimstvu. Isus mali digne ruke i blagoslovi kuću i cijelu pobožnu obitelj.

Krenuvši iz kuće, Marija i anđeli zapjevaju pjesmu:

Hajd'te, braćo, da idemo, da darove poneseemo ...

Malenom kraljiću, našem dragom Božiću.

Šta ćeš ponet, brate Mato, što li dati, sestro Kato,

Na put nami u torbu? Jednu kokoš na čorbu.

Ja ću uzet frižak sirac i kajmaka puni lonac,

I još dva-tri plečeta, i čuturu šerbeta!

Pivaj, Mišo, ti pismice, udarajuć u guslice,

Lipo, tiho pogudi, neka čuju svi ljudi!

Andro, uzmi tvoje gajde, tere brzo s nama hajde,

I posviraj veselo, neka igra sve selo!

Mato, uzmi tamburice i pripravi nove žice,

Da s' ne dadu trgati, kad počnemo igrati!

Udarajte ticli-fidli, note svoje tudli-tudli,

Tra-ra-ra- ra trubite, pumli-pumli udrite!

Pribilježio: Josip Kričković, Fancaga

Premijera filma *Vino na Poljanci* u Koljnofu

Prikogranično putovanje oko vina

Autor Milorad (Smoki) Samardžija na sredini sa svojim koljnofskimi glumci

Po nalogu Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišću (Austriji), u sudjelovanju s partnerom Društvom Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, iz EU-podupiranja, je napravljen dokumentarni film Milorada Samardžije, koji obradjuje vinske običaje Gradišćanskih Hrvatov, traga okraj i onkraj hatara za brojnim ulogami črljene i bijele kapljice, a paralelno predstavlja što sve more zlamenoviti na ovom tlu živećim vino. „*Ono je i nositelj ugleda, status simbola. Poznavalac vina se cijeni u društvu. Kroz vrime je nastalo pjenje vina posebni ritual ki se uzvišava kot kulturni čin*” – piše autor ovoga djela u sprohadajućem prospektu koji je izašao i prispio u ruke 27. novembra, nedilju, i Koljnofcem, prilikom premijere ovoga djela. Iako su u njem koljnofski akteri po broju morebit najvećimi, filmsku predstavu, malo smišno, ali pratilo je slabokrvnu zanimanje. Najprlje je u kulturnom domu Marija Pilšić, predsjednica Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, izrekla riči zahvale onim ljudem ki su se odlaznili i dali svoje k ovom filmu, koji će ostati budućim generacijam i takozvani arhiv, kako su se bavili gazde s trsem, i kako ova Gora, gradišćansko vinogradarstvo zrcali u umjetnički oči. Zatim je moderatorica Inga Klemenšić pitala uglavnom vinogradare ter ujedno i one ki su odigrali kakovu ulogu u filmu, komu što znači vino. Najzanimljivije izjave su bile sljedeće: Joško Šinković je rekao da je koljnofsko črljeno na zdravlje, a piti ga je tribi, dokle nek znamo. Jukoš Hainrich ki je boktar u filmu, citirao je tekst iz filmske jačke „*Vino je rodilo, nas nije bilo, a vino će roditi kad nas neće biti!*” S tim je pak najvažnije i rekao. Karol Pajrić nima

vlašći vinograd, ali po njegovi riči „*vina je svenek toliko koliko mi je nek potribno za se i za goste*”. Janoš Pajrić, na komu leži skoro i glavna uloga u ovom filmu, drži konje i službeno se bavi vinogradarstvom u Koljnofu, je nek toliko rekao da bi on ispio svaki dan i pol litra vina kad bi nek mogao, no njemu to ne ide. „*Naši oci, starioci nisu znali folišno vino napraviti, tako i mi ne, a vino je naše i prirodno.*” Parlamentarni zastupnik Mate Firtl je istaknuo da on, kao vinogradar, svako ljeto ima doma 300-400 litarov vina, a koljnofsko vino je njegovo zdravlje. Heinz Grausam ki je bio došao u zastupničtvu Hrvatskoga kulturnoga društva iz Željezna u svezi s prezentacijom, rekao je da ov skupni projekt s Koljnofci se je dobro ugodao. Za vinskimi mudrosti je konačno došlo do emitiranja dvojezičnoga (hrvatsko-nimškoga) filma. U njem autor s već aspektov se približava k vinskoj tematici i ispitkuje različite stručnjake, javne peršone, političare, npr. zemaljskoga savjetnika za poljoprivredu u Austriji Nikolu Berlakovića, zemaljskoga poglavara Hansa Nissla, vinare, npr. Mate Klikovića, dijecezanskoga biskupa Pavla Ibyja, a s ugarske strane rič dobiju dr. Mijo Karagić, predsjednik HDS-a, a iz Koljnofa Marija Pilšić ter Mate Firtl. Ova produkcija je napravljena krez pet ljet i prije nje je bio i scenski prikaz od vinskih običajev. Režiseru i sanjaru ove ideje, zajedno s odličnimi tehničari, kamermani ter ostalimi pomoćniki jako dobro je uspio snimiti najlpša mjesta, pred svim koljnofske krajine, Niuzaljsko jezero, a dokumentiran je iz svakojakih dimenzijov i grozdjani put do zlatnih kapljic. K tomu je potribno bilo skupno djelo oko 300 ljudi

Režiser, autor i koreograf filma Milorad Samardžija, predsjednica DGHU-a Marija Pilšić i potpredsjednik HKD-a Heinz Grausam

(uključene su cijele familije i već generacijov), njevo oduševljenje, a i takova atmosfera ka je osigurala uspješan rad. „*Vino na Poljanci*” je kapljica ljubavi, slobode, mladosti, iskušavanje i prolazna scena ljudskoga prekratkoga života, povijest i stručno znanje, vinska prošlost i budućnost. Produkcija dokumentira koljnofska lica, mjesta, dijalekt i običaje ter je ujedno i naše ditešce jer prik Koljnofa i brojnih glumcev, tamburašev je u njoj neizbrisljiva uloga i zasluga ovoga naselja. To bi morali svakako na pamet zeti oni ki su daleko ostali iz poznatih ili nepoznatih razlogov od premijere te nedilje. Kako je rekao sam režiser, autor filma Smoki Samardžija iz 80 ur snimljenoga materijala je načinjan samo 50-minutni film. Po autorski riči, u filmu su diozimali amateri ki su na platnu sami sebe glumili, a ova snimka s kraćom varijantom od 25 minutov, pripravlja se i na međunarodni filmski festival.

-Tiho-

Parlamentarni zastupnik, Koljnofac Mate Firtl nije imao svoje riči samo na prezentaciji, nego i u filmu

IZLOŽBA

Izložba dječjih crteža
u Hrvatskome klubu Augusta Šenoa

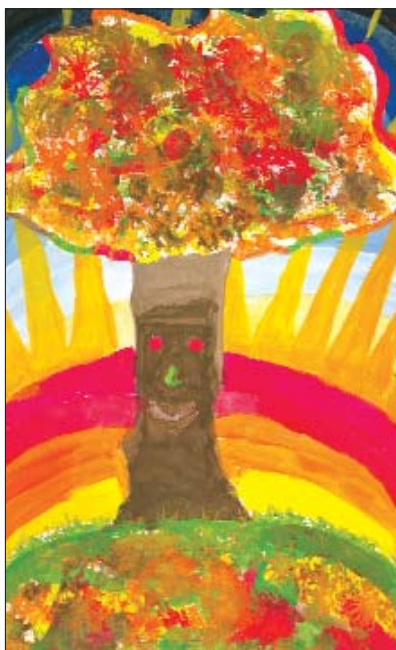
„Pada snijeg“
Marko Mandić, 5 godina

Eva Filaković predaje nagradu Marku Mandiću

Balázs Dittrich, 4. razred
Ljetni doživljaj: Radio sam na polju

Mira Ronta, 4 godine

„Šareni kišobran“
Ivana Božanović, 5 godina

Norbert Vizvári
4. razred

Bio sam u Parlamentu

Naša razrednica Monika Balažin organizirala je izlet u Budimpeštu, 25. studenoga, za više razrede, kojem je glavni cilj bio posjet Parlamentu. Više puta smo već bili na izletu u Budimpeštu i vidjeli Parlament izvana, ali smo svi bili znatiželjni što je unutra, i što se tamo događa. Nekoliko puta sam već vidio na televiziji kako izgleda zasjedanje zastupnika u Parlamentu, učinilo mi se dosadnim, ali ljepota dvorane vidjela se i preko ekrana.

Prije izleta nekoliko dana svatko je bio uzbuđen. Hoćemo li uspjeti otkriti tajnu Parlamenta? Izvijestili su nas da ne možemo ići onog dana kada je bilo dogovoreno, jer tada stiže irski ministar. Bili smo ljuti. Zašto baš toga dana dolazi, ima 365 dana izbora u cijeloj godini, on ima više vremena, ne treba ići u školu. Nama bi pak dobro došlo izostajanje iz škole! Hvala bogu, sudbina nam se smilovala, ipak smo mogli biti gosti jedne od najljepših zdanja Mađarske.

Ujutro za vrijeme polaska vrijeme nije bilo najbolje. Čekao nas je tmuran, hladan, vjetrovit dan. No nas to nije smetalo, znali smo da ćemo se dobro provesti u društvu.

Iz Serdahela smo krenuli u pola pet, mnogi su još bili pospani. Putovali smo intercityjem do glavnoga grada. Konduktier se hvatao za glavu jer smo bili prebučni, naime, slavili smo. Tog je dana učiteljica Katica Brodač imala imendan i njezini učenici su joj podarili golemoga plišanog slona. Na cijelom izletu imala je pravog druga.

Nakon duge vožnje vlakom slijedilo je prometno sredstvo s turbo pogonom, to je bio metro. Uživali smo u njegovoj brzini, neki su padali jer se nisu držali misleći da ide istom brzinom kao vlak.

Prva postaja izleta bio je Trg junaka. Vjetar je jako puhao, ali naši su kraljevi ponosno stajali. Bio sam radostan što sam imenjak prvoga kralja Ugarske. Rado bih stao kraj njega, ali je kip bio postavljen previsoko. Nedaleko je bilo klizalište, gledali smo kako se ljudi razdragano klizu, rado bismo se priključili, naime već smo i mi isprobali klizanje u Jegerseku (Zalaegerszeg), kamo nas je razrednica također odvela.

U Gradskom parku, u Anonymusovu krilu mnogi su se odmorili. Tada smo već oglasili. Srećom, sljedeća postaja bio je Westend City Center, gdje se moglo birati između raznih usluga. Tu smo vidjeli maketu Niagarina vodopada. Svima se jako sviđao treći kat

U vlaku smo se dobro osjećali

sa staklenim podom kroz koji su se vidjeli niži katovi.

S punim trbuhom smo krenuli pred Parlament. Prije negoli bismo ušli, trebali smo svoje metalne predmete staviti na pokretnu vrpču i proći kroz prolaz metalnog detektora. Ulazeći u zgradu, osjećali smo se sićušnima. Sve je bilo tako visoko i veliko, samo je maketa Parlamenta bila primjerena nama. Na stubama smo se uspinjali do krunidbenih nakita, do krune, jabuke, sablje i žezla. To je sve u kupoli, čiji se oblik vidi i iznutra. Pogledavši na strop, ugledali smo golem luster s bezbroj žarulja. Rekoše nam da se žarulje mogu mijenjati samo tako ako se tko popne na njega. Luster može izdržati čak i dva čovjeka. U društvu sobi uočili smo ogromnu vazu koju je poklonila herendska tvornica porculana. Najzanimljivija je bila sabornica (dvorana za zasjedanja). Prekrasna rezbarija bila je veličanstvena.

Teško je zamisliti kakav se posao tamo odvija. Mama mi je govorila da se raspravlja i o školskom obrazovanju, kako dugo može trajati ljetni školski odmor, koliko cjepiva trebamo dobiti u djetinjstvu, čak i o tome da mi, hrvatska manjina, možemo učiti na svome materinskom jeziku, odnosno možemo prositi dvojezičnu svjedodžbu, itd.

Šteta što nisu bili tamo zastupnici, malo bismo porazgovarali s njima o ljetnim ferijama. Možda bismo uspjeli produžiti ih do kraja rujna. Ako netko od nas stigne na jedno od zastupničkih mjesta, sigurno će se sjetiti ovoga parlamentarnog izleta i što smo htjeli od Parlamenta kao djeca.

Stjepan Turul, učenik
6. razreda, Serdahel

Izložba dječjih crteža u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae

U organizaciji i uz potporu Organizacije hrvatskih samouprava Baranjske županije i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae te uz novčanu potporu Hrvatske državne samouprave, u Maloj galeriji spomenutoga kluba 30. studenog okupio se velik broj djece i njihovih roditelja kako bi nazočili otvaranju Izložbe dječjih crteža. Naime, na poziv organizatora odazvalo se mnogo učenika i iz Pečuha i drugih baranjskih naselja u kojima se odvija nastava hrvatskog jezika. Djeca iz Martinaca, Šeljina, Salante, Harkanja, Šikloša, nadam se kako nikoga nisam izostavila, poslala su svoje uratke, pa je ocjenjivački sud prišao poslu, sve radove pripremio za izložbu, a najuspješnije nagradio prigodnim poklonima. Izložbu su otvorili Eva Filaković, dugogodišnja savjetnica za predškolski odgoj, i predsjednik Organizacije hrvatskih samouprava Baranjske županije Mišo Šarošac. Zahvalivši na trudu djece i nastavnika, oni su ukazali na ljepotu izloženih dječjih crteža među kojima je bilo uradaka vrtićaša te djece iz nižih i viših razreda osnovne škole. Nagrađivanje i proglašenje najboljih odvijalo se u dvije kategorije: u kategoriji dječjih crteža za vrtić i kategoriji dječjih crteža za osnovnu školu. Najuspješnijim malim slikarom u kategoriji dječjeg vrtića proglašen je Marko Mandić iz Pečuha, za rad Pada snijeg, druga nagrada pripala je Inez Bošnjak (koja ima svega pet godina i pohađa, kao i Marko, Hrvatski vrtić u Pečuhu) za njezin rad Šarena jesen, a treća nagrada pripala je Luki Laiću iz Pečuha za njegov rad pod nazivom Grodže. U kategoriji učenika osnovnih škola prvo mjesto podijelile su Karmen Križić (njezin je rad Kamo ptice lete) i Viktorija Križić (nacrtala je „Jednu košaru jabuka“), obadvije su učenice salantske škole. Drugo mjesto podijelili su Mira Ronta, učenica četvrtog razreda iz Martinaca, i Georgina Horvat, učenica sedmog razreda salantske osnovne škole. Treće mjesto podijelili su Jasna Balaž, učenica pečuške hrvatske škole, i Dittrich Balaž, učenik starinske osnovne škole. Bilo je i žalosnih lica, razočaranih kada su velike i lijepe kutije s poklonima dospjele u ruke nagrađenih. Ali su se i oni mogli tješiti uz čokoladu i kolačiće te sokove koje su za djecu, roditelje i posjetitelje svečanog otvaranja Izložbe dječjih crteža osigurali organizatori.

bpb

Javna tribina na Majdanu

Na temelju odredaba koje usklađuju godišnju djelatnost manjinskih samouprava – održavanje najmanje šest radnih sastanaka i jedne „javne tribine“ – 12. prosinca u središtu Hrvatske manjinske samouprave X. okruga, na Majdanu (Kőbánya), s početkom u 17 sati, održana je „javna tribina“ na početku koje je u povodu godišnjice smrti minutom šutnje odana čast gđi *Mariji Velin Gregeš*, bivšoj predsjednici Hrvatske manjinske samouprave XIV. okruga i članici Hrvatske izvorne plesne družine. Radni dio tribine prethodio je prigodni program u kojem je s hrvatskim božićnim pjesmama nastupila vokalna solistica *Uršula Kuzma*, a uza satav „Prikovac“ sa šokačkim igrama predstavila se Hrvatska izvorna plesna družina. U nazočnosti brojnih okružnih birača i gostiju, te članova ostalih manjinskih samouprava predsjednik *Mate Filipović* priopćio je izvješće o izvršenim zadaćama zacrtanim za 2005. godinu. Upoznati smo i s mogućnostima gospodarenja prihvaćenih na temelju proračuna (24. I.) 4/2005. godine. Primitci za planiranu radnu godinu 83-postotno bili su osigurani. Naime, većinska samouprava osigurala je 750 tisuća, a okružni Odbor za manjinske, pravne i civilne organizacije 800 tisuća forinti, stoga s državnim potporom za I-III. četvrt godine pak 536 tisuća forinti ta samouprava mogla je gospodariti s 2,434 milijuna forinti. Osmišljeni su razni kulturno-prosvjetni sadržaji kao što je svibanjski tzv. Pozdrav pramaljeću, kada su u Kulturnom središtu „Pataky“, uz Hrvatsku izvornu plesnu družinu, s velikim uspjehom nastupili Hrvatski plesni ansambl „Luč“ i KUD „Tamburica“. U okviru Dana sv. Ladislava, 17. lipnja, priređen je obrtnički postav. Na kraju je istaknut Dan prijateljstva i druženja, priređen 8. listopada, zajedno s ostalim manjinskim samoupravama. Naša majdanska samouprava sa 60 tisuća forinti poduprla je djelatnost „Luči“, a s 10 tisuća Dan djece u X. okrugu. Saznali smo, nadalje, da je HMS X. okruga, kako ne bi došlo do zastoja, pod okrilje uzela Hrvatsku izvornu plesnu družinu, što znači da će članstvo od sada imati ne samo svoga „gazdu“ već i stalno boravišno mjesto, i to besplatno.

m.d.

Heroj i hijene

Hrvati u Ugarskoj skupljaju potpise suprot sudjenja hrvatskomu generalu

Pretpostavljam da za vrime bojne operacije zvanom *Oluja* na krajinskoj bojni točki, izvan Hrvatske malogdo je znao, a i malo koga je interesiralo gdo nek more biti Ante Gotovina.

Međutim, najvišemu operativnomu zapovjedniku svih hrvatskih snagov u ovom sektoru, negativna popularnost je porasla s tiralicom Haaškoga suda ka je izdana ljeta 1991., a njegovo ime je zapravo zdignuto, postalo poznatije u općoj svisti nek lani kada je prošireno da je umirovljeni general najveća prepreka Hrvatskoj u približavanju Europskoj uniji. Činjenica je da ekstremni legionar ter dalmatinski heroj prez traga i slijeda skrivao se je već od četiri ljeti dugo, dokle ga je žilavo zganjala haaška tužiteljica Carla del Ponte. U međuvremenu pak se ona ni zabila ni groziti hrvatskoj vladi, a prik toga cijelomu hrvatskomu narodu da nij prihvatljivo da ne želju sudjelovati s Haagom. Ante Gotovina je postao bodljika u oči. a morebit prez pretiravanja reći i fiksna ideja haaške Carle, jednostavno je i čudno koliko joj je stalo do Gotovine, dokle najveći srpski grišnici, ubojice, komandanti konclogorov još i dandanas se smiju u šaki, negde na sigurnom mjestu. Na osnovi mutne, mračne optužnice za zločine suprot človičanstva i kršenja (prekoračenja) bojnih prav ter za ubijanje kih 150 krajinskih civilov počinjene tijekom i za operacijom Oluje, sudit će hrvatskomu generalu. U posebnom izvješću hrvatske obiteljske revije *Arene* iz 1995. ljeta, štem u posebnom izvješću o hrvatskoj oluji nad krajinom da su Srbi i četnici samo na vist o dolasku hrvatske vojske bižeći ostavljali za sobom bojne točke i svoje mrtve, i natpali civile u kamione, tenke, šireći zlonamjerno da idu ustaše i klat će svakoga koga nek najdu živoga. Polag toga Arena i njezini reporteri ki su bili onde, kažu da pripadnici UNCRO-a su istaknuli korektnost Hrvatske vojske poslije ulaska u Knin. Paralelno sam se pominala s jednim od hrvatskih vojnikov gdo je diozimaov u operaciji i rekao mi je da bi bili zaistinu ljudi ako ne bi striljali na toga ki je pucao iz stanov. Navodno se tvrdi da je tamo umrlo 150 srpskih civilov! A kad će se glas zdignuti za one civilne Hrvate, Muslimane ki su poginuli u Vukovaru, Srebrenici, Tuzli, Sarajevu, Bihaću, Gospiću, Sisku, Karlovcu, Osijeku, Vinkovca itd.? Koliko ih je nestalo ke još i dandanas ne najdu? Gdo je za ta ubijanja, zločine odgovoran? Kade se nek shranja Karadžić i Mladić i zašto se njevo ime spominja skupa s Gotovinom? **Haaška Carla štaturia peldu s ulovljenjem hrvatskoga generala i namjerno je najavila uprav u Beogradu tu (nek za nju) dobru vist da je Gotovina**

Medugorje u septembru ovoga ljeta

zarobljen. Heroj kot krvava sablja u šeregu zadovoljnih hijenov. No da, potribno je Europi producirati i predstaviti da je i s hrvatske strane takaj bilo prekršaja, ubijanja, zločinov, haranja i pustošenja i ovo vam je jedan od najpogibelnijih hrvatskih zvirov, zločinov! Ante Gotovina, ki je i onako legionar bio, naravno da je onda i kriminalac (po sugeriranju svitskih medijov). Misao precizna i logična, jedna jedina falanga je u tom paketu da se debelo zabi ki je ovde bio agresor, okupator, a ki pak branitelj, osloboditelj! I ov Gotovina je jedan od onih prez koga momentalno ne bi postojala neovisna Hrvatska i ne bi mogli komandirati s visoke tribine u njoj oni ki su zamrznuli Gotovininu imovinu, odzeli od njegove žene, pukovnice Hrvatske vojske zasluženu mirovinu i ostavili da živi sa svojim sinom prez prihoda u domovini, dokle je njezin muž bio u bigu. I Hrvatska „peldodavno“ barata sa svojim junaki ki su se borili za ovu zemlju, s ovimi činjenicama još „lipše“ gradi svoj imidž. Nije zama da bivši branitelj jedan za drugim izjavljuju: oni se nisu borili za ovu Hrvatsku pred kom je europska rampa jur napola zdignuta. Ante Gotovina je pred Haaškim sudom u prvom nastupu izjavio da nije kriv, i mi mu vjerujemo. Kao što smo vjerovali i generalu Tihomiru Blaškiću, koga su takaj u Haag porinuli zavolj zločina u Ahmiću, i gdo je danas jur u slobodi. U podršku njemu, a i za njega su uprav tako demonstrirali ljudi u Hrvatskoj kot to učinu, evo, i ovih dana za heroja, generala Gotovinu. Uza to pretprošli tajedan je pokrenulo iz Budimpešte skupljanje potpisov protiv sudjenja generala Ante Gotovine, na osnovi lažnih optužnic. Da Hrvati u Ugarskoj, a i drugi simpatizeri ugarskoga državljanstva na ov način protestiraju je ideja studenta hrvatskim podrijetlom Nikole Németha ki je jur u sve naše regije rasposlao spisak za akciju, ostale informacije pak morete pogledati na web-stranici. Po njegovi riči, pismeni protest bit će poslan svim medijam, Hrvatskoj i Ugarskoj vladi kot i u Haag ter u Bruxelles.

-Timea Horvat-

Tjedan hrvatskoga jezika u Lukovišću

Od 12. do 16. prosinca priređen je bio Tjedan hrvatskoga jezika u lukoviškoj osnovnoj školi. U okviru toga našim učenicima nudili smo razne sadržaje. Cilj nam je bio privući pozornost naših učenika na važnost i prednosti znanja jezika, na važnost govora, da ih upoznamo s dijelom narodne baštine podravskih Hrvata.

12. prosinca glumci Hrvatskoga kazališta iz Pečuha razveselili su naše učenike i polaznike vrtića, s predstavom Plava boja snijega. Za motivaciju na satima smo obradili taj tekst. Najviše ih je oduševio lik „dvorske lude“.

13. prosinca bilo je natjecanje iz hrvatskoga jezika za škole s predmetnom nastavom. Djeca su se natjecala u četveročlanim skupinama. Dobili su razne zadatke, usmene i pismene, i takve za koje je trebalo strpljenje i vještina. Najprije je predstavnik svake skupine usmeno predstavio svoju školu. Zatim su predstavnici skupina kazivali po jednu pjesmu, pa je slijedilo sastavljanje riječi od zadanih slova, sastavljanje slike i njezin opis, skupljanje riječi sa zadanim početnim slovom, toto na temu Božić, lijepljenje pahuljica. Možemo reći da je susret tekao u dobrom, veselom raspoloženju, u izjednačenoj borbi. Na kraju je ustanovljen ovaj redoslijed: 1. Salanta, 2. Lukovišće, 3. Šelj, 4. Šikloš.

Budući da se ovaj način rada svakome sviđao, dogovorili smo se i o nastavku. Mislim da je ovo vrlo važno jer su nam djeca na sličnoj razini znanja hrvatskoga jezika, a i mi nastavnici imamo iste probleme, a svi nazočni otvoreni smo za suradnju.

14. prosinca su se razredi natjecali u pjevanju božićnih pjesama. U nižim razredima bili su najuspješniji učenici 2., a u višima učenici 7. razreda. Potom smo, pod vodstvom nastavnika Tomislava Bunjevca, naučili nekoliko podravskih pjesama.

15. prosinca u knjižnici je profesor Đuro

Franković održao predavanje o podravskim narodnim pripovijetkama i običajima. Za dobrodošlicu su mu učenici 7. razreda otpjevali nekoliko zavičajnih pjesama. Kako je i on podrijetlom iz Lukovišća, rado se sjećao svoga djetinjstva, svojih uspomena. Najaktivnijima je darovao knjige, što su oni ponosno ponijeli svojim kućama.

Budući da je on 9. prosinca slavio svoj 60. rođendan, samouprava mu je poklonila ukrasni tanjur s motivom Lukovišća i zastavu naše sela, da se vazda sjeća svojeg zavičaja.

16. prosinca naši pozvani gosti bili su Pavo Gadanji, gajdaš iz Novog Sela i njegova supruga Jaga. Gospođa Jaga je pokazala kako treba odjenuti „biklu“, koji su njezini dijelovi, govorila je o tome kako su živjeli nekada ljudi, da su sami, rukama šili svoje odjevne predmete, a njezin suprug o tome kako se prave gajde, naravno, i zasvirao je, a mi smo mu se veselo pridružili s pjesmama, koje smo naučili u srijedu. I djeca su se mogla okušati u sviranju na gajdama. Veselo raspoloženje i buran pljesak bili su dokaz da smo uživali i u ovome susretu.

Cijeli je tjedan protekao u dobrom raspoloženju, u marljivom radu, a ovim putem želim zahvaliti kolegama da su mi pružili svoju pomoć, jer bez njih sama ne bih uspjela.

Anica Popović

Dodjela Manjinske nagrade za mladež Susret narodnosnih kazališta

U nedjelju, 4. prosinca, nakon budimpeštanskoga hrvatskog Božićnog koncerta u crkvi sv. Mihovila, povodom IV. Susreta narodnosnih kazališta u Mađarskoj, u teatru Thália, s početkom u 19 sati, u prepunoj Velikoj kazališnoj dvorani otpočela je svečana dodjela ovogodišnje Manjinske nagrade za mladež. Kao što je u uvodnom govoru voditeljica priredbe rekla, među prioritetnim ciljevima Zaklade stoji podupiranje gajenja i očuvanja kulture nacionalnih manjina. Ovogodišnji se Susret povezuje s osobitim događajem, naime, na temelju kuratorijske odluke donesene u rujnu 2003. godine, kao priznanje istaknutih postignuća u javnom životu na manjinsko-kulturnom polju te radi još većeg i boljeg učvršćivanja manjinskih zajednica, od 18 godina starijim i od 30 godina mlađim osobama dodjeljuje se spomenuta nagrada. Kriteriji dodjele temelje se ponajprije na prijedlozima podnositelja, manjinskih državnih samouprava. Ovaj put je predano 19 manjinskih nagrada. Uz čestitke ministrice dr. Kinge Göncz i predsjednika Kuratorija Antala Heizera, Manjinske nagrade uručili su manjinski predstavnici Kuratorija, što znači da je našoj slavljenoj Vesni Velin (rodod iz Santova) visoko priznanje predao kurator Mišo Hepp. Zatim je ravnatelj Susreta manjinskih kazališta u Mađarskoj Adrás Frigyes – uz kraći osvrt na pokušaje osmišljavanja ovoga velebnoga kulturno-prosvjetnog manjinskog projekta 1993. godine, i njegova konačnog ostvarenja 2003. godine – Susret proglasio otvorenim. Pozdravljajući raznoliko manjinsko gledateljstvo, čestitajući dobitnicima na nagradi, ministrica Göncz istakla je značenje IV. Susreta manjinskih kazališta, ukazala na važnost čuvanja narodnosne samosvojnosti i šarolikosti kulturnih baština manjina u Mađarskoj, što sveukupno obogaćuje, oplemenjuje i opću kulturu većinskoga, mađarskog naroda. Potom se predstavilo Slovačko kazalište iz Szarvasa, koje je s velikim uspjehom izvelo djelo „Pasija“. Na Susretu je od 4. do 10. prosinca gostovalo 16 kazališnih, odnosno amaterskih družina, među njima, 4. prosinca s komedijom Joške Weidingera, „Čarli u kaos“ kazališna skupina iz Hrvatskog Židana, a 10. prosinca pečuško Hrvatsko kazalište s komadom Misija: T. autora Davora Spišića.

M. Dekić

Lucini dani

Već tradicionalno Udruga hrvatskih vinogradara u Mađarskoj i Hrvatski klub Augusta Šenoae u ozračju svete Luce organiziraju Izložbu i degustaciju hrvatskih vina. Tako je to bilo i ove godine, 12. prosinca, u prepunom podrumu Hrvatskoga kluba.

Goste je pozdravio voditelj kluba Mišo Hepp predstavivši ovogodišnje prijatelje iz Istre koji su u Pečuh donijeli vina visoke kvalitete iz Istarskog vinogorja. Nazoćnima se obratio i otvorio izložbu pečuški dogradonačelnik Tibor Gonda, ujedno i predsjednik Udruge vinska cesta Pečuh – Meček.

U ime Agrolagune, jednog od najvećih poljoprivrednih koncerana u Istri koji je u vlasništvu Ivice Todorčića, govorio je Bruno Legović, predsjednik Upravnog odbora, kazavši kako danas Agrolaguna uzgaja vinovu lozu na 280 hektara, a do 2009. godine kani zasaditi 500 hektara novih vinograda. Najzastupljenije su crne sorte merlot i cabernet, a od bijelih, naravno, poznata istarska malvazija. Agrolaguna ima i 220 hektara maslinika, 1000 muznih ovaca, a njezini su sirovi nadaleko čuveni, jednako kao i povrće koje se uzgaja na 15 hektara, a čiju proizvodnju sljedeće godine kane proširiti na dodatnih 15 hektara. Agrolagunina je vina nazoćnima predstavio enolog Alfredo Cossetto. Te večeri kušalo se četiri sorte crnih i isto toliko bijelih vina. Osim toga kušana su i vina s obiteljskoga gospodarstva Marino Rossi i Zigante, koja je predstavio Denis Zigante. Ova je priredba ostvarena uz materijalnu potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, Hrvatske državne samouprave, Hrvatske turističke zajednice i njezinih predstavništava u Mađarskoj, Kadija Kft-a, gospođe Gyule Kovácsa i Pécsi Sütőipari Rt-a. (bpb)

Dvodnevno putovanje u Hrvatsku

Gradišćanci na zagrebačkom mjuziklu *Aida*

U autobusu 19. novembra (subota) putujemo zajedno Undanci, Židanci i Kisežani. Vrime je sunčano i hladno. Kasnojesensko sunce nas gladi, grije kroz ublok. Skoro da nam je i vruće. Divimo se prirodi, slušamo cedejke, tiho žuboru glasi upoznavanja.

Sambotel, Goričan, Sesvete, Dubrava, Grad Mladih ... stigli smo na smješćaj. Ružica sa suprugom nas čeka. Dugi zagrljaji, kratke i točne informacije, a mi pedesetimi imamo već svoja mjesta u turističkom hotelu. Prije objeda naš domaćin Stipe Pojatina, politolog, zamjenik pročelnika u Gradskom uredu za kulturu, pozdravlja nas. Ovim putovanjem u Zagreb smo se mi, Gradišćanci, odazvali njegovomu pozivu. U međjuvrimenu se upoznavamo sa Zagrebom. Katedrala, Trg bana Josipa Jelačića, crikva sv. Marka, kula Lotrščak nas peljaju u prošlost, a pečeni kostanji, bogati izlogi, trafike, kafići puni s gosti u sadašnjost. U 19 uri nas čeka naš domaćin Stipe Pojatina u gradskom kazališću *Komedija*. Točni smo. Lipo ubličeno, malo uzbudjeno se smjestimo u kazališću da pogledamo mjuzikl *Aida*. „*Svaka priča je ljubavna priča*” – jači egipatska princeza Amneris u muzeju kada joj kip oživi. Nje pjesma upelja nas u svit ljubavi i žudnje, hrabrosti i izdaje. Glazba Eltona Johna i stihii Tim Rice – pomoću tumačice Ivanke Aničić – odnesu nas u prošlost, u mladost čija je strast i poezija bes-

mrtna. Mjuzikl *Aida* fantastičan je doživljaj!

Do kasne noći se zatim grijemo pjesmom u pratnji gitare ter uz kupicu vina. U nediljuj ujutro dočekaju nas i prijatelji iz Čučerjja. Na vijugavom putu sigurno se vozimo do Marije Bistrice. Pomoću gospodina Štefana Dumovića, našega farnika, sudjelujemo na svetoj maši hodočasnika u dubokoj molitvi i s jačkami. Išćemo si mir, dobijemo blagoslov, poruku iz Svetoga pisma.

Štef, Ružica i Nevenka čekaju nas u gostionici. U ime folklorne izvorne skupine *Remete* pogostila nas je predsjednica Ljubica Keber. Druženje, problemi, plani, uspjehi ... širu se teme razgovora. Šale i pjevanje do kraja objeda.

U autobusu jur domom putujemo zajedno Undanci, Židanci i Kisežani. Vrime je sunčano i hladno.

Mursko Središće, Lendava, Rédcics, Kermend. U Sambotelu pada snig, ali mi zato ne marimo jer jezično, kulturno i človično bogatstvo koje smo si donesli iz Zagreba, nas će još dugo grijati.

Zahvaljujem Hrvatskim manjinskim samoupravam u Kisegu, u Hrvatskom Židanu i na Undi za novčano podupiranje putnih strošak.

Marija Fülöp-Huljev
organizatorica putovanja
Foto: Imre Haršanji

Dobitnici novčanih sredstava na natječaju HDS-a za sufinanciranje djelatnosti mjesnih samouprava

Na natječaj HDS-a za sufinanciranje djelatnosti mjesnih hrvatskih samouprava ukupno je pristiglo 46 molba, od kojih je osam odbijeno zbog formalnih razloga, nepotpunog natječaja ..., a dvoje natjecatelja upućeno je da se svojom molbom obrate Croatici Kht. Natjecateljima je podijeljeno ukupno 2 960 000 forinti.

- Opća škola i dječji vrtić Baćino (plesni tabor u Vlašićima) – 200 000 Ft
- HMS Bük (kupnja narodne nošnje za Hrvatski pjevački zbor) – 100 000 Ft
- HMS Kačmar (Susret hrvatskih crkvenih zborova) – 50 000 Ft
- HMS Narda (kupnja nošnje i harmonike) – 50 000 Ft
- Bizonjsko hrvatsko društvo (kupnja i obnova glazbala za tamburaše) – 100 000 Ft
- Zaklada za dicitu i mladinu u Bizonji (narodna nošnja) 50 000 Ft
- HMS Čepreg (kupnja nošnje i glazbala) 50 000 Ft
- HMS Unda (Vazmeni folklorni festival) – 100 000 Ft
- HMS Koljnof (nastup na XVII. hrvatskom festivalu u Slovačkoj) – 50 000 Ft
- Društvo gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj (sastanak zastupnika HMS) – 50 000 Ft
- Koljnofsko hrvatsko društvo (natječaj za tambure) – 100 000 Ft
- Kulturni dom Koljnof (Majuško veselje) – 100 000 Ft
- Osnovna škola s dvojezičnom nastavom u Petrovu Selu (hrvatska djeca zajedno u matičnoj domovini) – 100 000 Ft
- HMS Harkanj (kupnja glazbala i narodne nošnje) 50 000 Ft
- KUD Marica iz Salante (kupnja kontrabasa) – 100 000 Ft
- Osnovno obrazovno središte Fičehaz (kupnja narodne nošnje) – 50 000 Ft
- HMS Petrovo Selo (Gradišćanski Hrvati nekada i danas) – 100 000 Ft
- HMS Selurince (Hrvatski dan, lipanj-srpanj 2006.) – 50 000 Ft
- HMS Kaniža (hrvatski tradicionalni i folklorni tabor (lipanj 2006.) na Pagu – 100 000 Ft
- Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoae (književne tribine) – 80 000 Ft
- HMS Šopron (kupnja tambure) – 100 000 Ft
- Osnovna škola „Mihovil Naković“ Koljnof (čitalački i tamburaški tabor) – 100 000 Ft
- Rozgonyijev vrtić iz Kaniže (kupnja nošnje za djecu) – 50 000 Ft
- HMS Kemlja (kupnja glazbala) – 100 000 Ft
- Martinačka samouprava (Hrvatski dan) – 50 000 Ft
- Gornjočetrarska osnovna škola (hrvatski jezični tabor u Vlašićima) 100 000 Ft
- Dvojezični hrvatski vrtić u Salanti (kupnja narodne nošnje i glazbala) – 50 000 Ft
- HMS Umok (kupnja glazbala) kupnja glazbala – 100 000 Ft
- Židanski „Škoruš“, Društvo za čuvanje tradicija i okoline (uprizorenje i putni troškovi komedije Mornari Oho-j) – 120 000 Ft
- „Židanski bečari“, Gradišćansko društvo za čuvanje tradicija (kupnja glazbala) – 100 000 Ft
- Matica hrvatska Pečuh (putni troškovi i ulaznice u muzej, kazalište, Đakovo – Osijek) – 50 000 Ft
- HMS Baćino (Racki dan sela – „Ivanje“) – 100 000 Ft
- HMS Šeljlin (Dalmatinska večer) – 60 000 Ft
- KUD Martince (kupnja glazbala) – 100 000 Ft
- Lukoviška osnovna škola (putni troškovi za razmjenu učenika) kupnja glazbala – 50 000 Ft
- Mlinaračka osnovna škola (kupnja glazbala i narodne nošnje) – 100 000 Ft.

Slušali ste, čitajte ...

Iz emisija Radiopostaje Pečuh

Svakoga radnog dana prije podne u 9 i uvečer u 8 sati na srednjem valu od 873 Mgh, te na ultrakratkim valovima CCIR 101,7, samo u večernjim satima

U ponedjeljak, 19. prosinca, u dvorani pečuškega Csontváryjeva muzeja obilježen je Dan manjina Baranjske županije, prilikom čega uručena je i nagrada Za manjine Baranjske županije. Ovogodišnja je dobitnica Kristina Gregeš Pandur, svim slušateljima pečuške radiopostaje poznata kao voditeljica martinačkoga pjevačkoga zbora „Korijeni“. Ona uvijek rado daje izjave za našu emisiju, tako je to bilo i sada.

Ustanovile smo kako je lijepo dobiti poklon uoči božićnih blagdana, pogotovo ako se radi o nagradi za obavljeni posao.

Jako se lijepo i ugodno osjećam, kaže Kristina, čast mi je i zadovoljstvo što sam dobila nagradu Baranjske županije.

Na moj upit kada je doznala ovu radosnu vijest, veli da je prije mjesec dana primila pismo od Samouprave Baranjske županije u kome je obaviještena o toj odluci i u kojem je navedeno da joj se nagrada dodjeljuje za nje-

govanje narodnih običaja i unapređivanje kulture hrvatskog življa svoga sela.

Ovo je odista jako jednostavno i skromno navedeno, no iza toga krije se nesebičan rad, odricanje i zalaganje, što joj, kako kaže, uopće nije teško jer i sama uživa u onome što radi. U martinačkoj osnovnoj školi dvije skupine podučava na ples, vodi martinački ženski pjevački zbor, potpredsjednica je nove kulturne udruge "Martinci", taj posao obavlja tijekom poslijepodneva, naime, u prijednevnom satima radi u uredu mjesne samouprave. Na moj upit, hoće li nagradu proslaviti u Martincima, Kristina veli kako o tome još uopće nije razmišljala, no ovih se dana svatko priprema za proslavu Božića, pa ne bi bilo vremena. No sigurno će se naći neki pogodniji termin za proslavu.

– Kako ćete se uključiti u ovogodišnju proslavu Božića?

– U našem selu već četvrta godina kako

stanovnici Rákóczijske ulice na Badnjak priređuju malo seosko slavlje. Počinjemo uvečer u devet sati. Dogovorim se za program, odaberem stihove, pjesme, uvježbam s djecom i pjevačkim zborom, i to se izvede u tome malom parku. Okupi se dosta mještana, a sve nazočne kolačima i pićem časte stanovnici spomenute ulice. Kristina Gregeš Pandur, dobitnica nagrade Za manjine Baranjske županije, na kraju izjave zahvalila je načelniku sela Pavi Gujašu što je predložio nju, pozdravila i blagoslovljene božićne blagdanе zaželjela svim učenicima, članicama pjevačkoga zbora, orkestru Podravki i, naravno, svim Martinčanima.

MKT

**Sretan Božić i Novu godinu
u obilju mira i blagoslova**

**svim čitateljima
Hrvatskoga glasnika**

**želi Hrvatska državna
samouprava**

**Savez Hrvata u
Mađarskoj svim
čitateljima
Hrvatskoga
glasnika želi sretan
Božić i Novu
godinu u obilju
mira i veselja!**

Djelatnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti ovim putem žele svim čitateljima Hrvatskoga glasnika kao i svim Hrvatima u Mađarskoj čestit Božić te sretnu i uspješnu Novu godinu.

Prema našem običaju, novac namijenjen za slanje pojedinačnih blagdanih čestitaka uputit ćemo jednoj obrazovno-odgojnoj ustanovi u Mađarskoj, gdje se njeguje hrvatski jezik. Ove godine bit će to vrtić i osnovna škola u Martincima.

Božićni koncert za glasovir

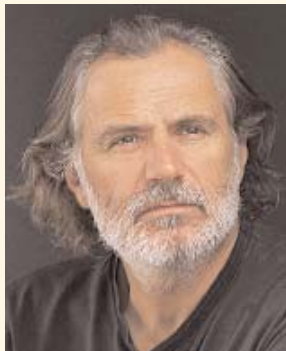
Božićnim koncertom upriličenim 14. prosinca, u Santovu je zaključena prva polugodina škole glasovira, koja već godinama djeluje u organizaciji bajske Umjetničke škole „Danubia”. U klupskim prostorijama mjesnog doma kulture predstavilo se devetero od ukupno desetero polaznika škole, koji su pred svojim roditeljima, rodbinom i prijateljima, koji su se okupili u lijepom broju, među ostalima izveli narodne melodije, zatim djela Bartóka, Webera, Mozarta, Rubinsteina i drugih. Na koncertu se predstavilo i četvero učenika hrvatske škole, koje podučava učitelj glasovira *Sándor Aradi*, među njima *Valentina Nađ* i *Martin Orčik*, koji već otprije sviraju glasovir, te dvoje početnika: *Zvonimir Balatinac* i *Radojka Varga*. Na otvorenju i kraju koncerta čuli smo i nekoliko skladbi u izvođenju *Sándora Aradija*, a priredba je završena druženjem sudionika.

S. B.

„Žive jaslice”

Na poziv Hrvatske manjinske samouprave VI. okruga, učenici serdahelske Osnovne škole Katarine Zrinski u crkvi sv. Terezije u budimpeštanskom Terezingu predstavili su se s božićnom igrom „Žive jaslice”. Uzvanike, među njima veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti dr. Stanka Nicka i savjetnicu Melindu Adam, pozdravio je župnik Zoltán Horváth, a u ime serdahelske škole nazočne je na hrvatskom jeziku pozdravio učenik Stjepan Turul.

RADE ŠERBEDŽIJA
i
Livio Morosin bend
9. siječnja 2006. u 19 sati
BM Duna Palota
Budapest V., Zrínyi u. 5.
Informacije na tel.:
06-1-331-5345

**Ovo što vidite dolje nisu prozirne suknje, nego zapravo uzorci
na suknji koji izgledaju kao da se vide gaćice.
Ovih su dana velika uspješnica u Japanu.**

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tih@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: croatica@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horváth. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 4160,- Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270